

PRAZNIK DELA

1. maj — praznik dela in delavcev — usmerja misli v zgodovino, polpreteklost in sedanjost, k podobam delavcev nekdanj in danes ter k vsebini dela.

V orumenele fotografije in časnike, le redko pa še v živi spomin, je zajeto obdobje klasičnega razrednega boja med delavci in tovarnarji, ki so jim državni zakoni in žandarji varovali nedotakljivost zasebne lastnine ter pravice, da določajo dolžino delavnika in višino mezd, da sprejemajo na delo in odpuščajo. Različne stranke ter ideologije so mešale neuke glave delavcev, dokler ni z najbolj jasnim, doslednim in revolucionarnim prodrila in prevladala Komunistična partija. Danes, ko do tančin poznamo njeno delo in pot do zmage, se vse, kar je bilo pred njo, kaže žalobno romantično ter brezizhodno zakleto v večno garanje in bedo.

V ne tako daljni polpreteklosti je bil šestdnevni delovni teden še vsakdanja stvar. Takrat sta bila dva prosta dneva zares praznik, 1. maj pa dodatno še priložnost za ponosno proslavljanje delovnih zmag. Svobodni smo gradili socializem, a samoupravljanje je bilo šele na začetku in življenjski standard tako skromen, da smo bili tudi za praznike kot prikovani vsak v svojem kraju.

Danes se nam za tri — pet dni odpira vsa Evropa. Vabi na potovanja, oglede znamenitosti, na potepuški oddih. Potuj ali počivaj, praznuj ali lenari, vstani, ko ti godba zaigra budnico, ali pa spi naprej, vse je enako dobro, vse je prav. — Je potreben še lepši dokaz za osebno svobodnost vsakega posameznika v naši družbi?

A če smo delavci kot samoupravljalci dosegli tako zavidanja vredno stopnjo samostojnosti in svobode, kakšno podobo nam nudi bežen pregled najrazličnejših fizičnih in umskih opravil, ki jih vsakega zase in vse skupaj imenujemo »delo«, opravljamo pa jih leto in dan?

Iz šole vemo, da smo se šele z delom v deset in desettisočletnem razvoju dvignili nad živalstvo ter postali ljudje. Vemo, da je skozi vso zgodovino bilo delo zvečine prekleto opravilo, ker je zmeraj in povsod morala izkoriščana, brezpravna večina garati za najrazličnejše manjšine oblastnikov. Koliko je bilo v preteklih stoletjih del, opravljenih iz veselja, koliko le zato, ker brez njih ni bilo mogoče živeti?

In danes? Smo že zelo blizu idealu, da vsak delavec ljubi delo, ki ga opravlja, se mu šele bližamo, ga poskušamo doseči, smo ponekod še zelo daleč od njega? Če bi šli s preprostim vprašalnikom po gradbiščih, poljih, gozdovih in tovarnah, bi dobili v odgovor zmrdovanje ali nasmeh? Vprašali bi:

»Cestar, ali ljubiš kramp, lopato in samokolnico? Zidar, te osrečuje, da dan na dan gradiš stanovanja za soljudi? Topilec, ljubiš peč, vložek in legure? Misliš na to, kaj vse bo nastalo iz tvojega jekla? Šofer viličarja, si srečen, da vsak dan osem ur dvigaš, prevažáš in odlagaš bremena? Strojepiska, ljubiš tipkanje?«

Imamo večinoma radi delo, ki ga opravljamo, nas zadovoljuje, nas naši izdelki navdajajo s ponosom, ko jih gledamo izgotovljene? In če še ne popolnoma, ali le delno ali kje sploh ne — kaj je treba storiti, da bomo to dosegli? Da vsa naj-

različnejša dela ne bodo več samo sredstvo za pridobivanje OD, ampak zavestno ustvarjanje, mi pa ponosni ustvarjalci?

To — se zdi — bi moglo biti vredno prizadevanj in praznovanj.

Marjan Kolar

Kako izpolnjujemo planske obveznosti

Slika zaključka I. četrletja kaže, da smo načrtovano skupno proizvodnjo dosegli s 100 %, v primerjavi z enakim obdobjem lani pa smo jo presegli za 5 %. Odprema je bila v tem četrletju dosežena s 95,6 %, čeravno je v marcu porasla, tako da je bila presežena za 2,2 %. V primerjavi z enakim obdobjem lani pa je v kumulativni

manjša za 4 %, v mesecu marcu pa celo za 8,5 %. Močno zaostajamo pri fakturirani realizaciji, saj znaša zaostanek za planom celo 11,6 %, v marcu sicer le 5,7 %. Če pa pogledamo realizacijo v enakem obdobju lani, vidimo, da smo jo v kumulativni presegli za 10,2 %, v marcu pa 13,2 %. Zaostanek za (Nadaljevanje na 2. strani)

Majski pozdrav

VSEM DELAVCEM
IN NJIHOVIM
DRUŽINAM
ČESTITAMO
ZA PRAZNIK DELA

Samoupravni organi
in družbenopolitične
organizacije
Železarne Ravne

(Nadaljevanje s 1. strani)

planiranim izvozom znaša v tem četrtletju 20%.

TOZD jeklarna. Vsi podatki kažejo, da se zaposleni v TOZD jeklarna trudijo, da bi čim boljše izvrševali planske obveznosti, saj so v prvem četrtletju presegli načrtovano skupno proizvodnjo za 1,8%. Težave nastajajo predvsem v neprimernem vložku, saj je v starem železu vedno več oligoelementov. Trenutno ima TOZD jeklarna na zalogi 4,5% svoje mesečne proizvodnje zaradi previsokega odstotka Cu (0,45% Cu). Takšna jekla pa se lahko uporabljajo le za podrejene namene.

TOZD jeklovilarna. V marcu se je odprema v jeklovilarni izboljšala, saj so presegle plan za 1,9%, čeravno v kumulativi še vedno zaostajajo za 11,2%. Tako odprema kot tudi skupna proizvodnja se je glede na enako obdobje lani močno izboljšala. Težave pa še vedno nastajajo v čistilnici, kjer so se medfazne zaloge povečale za več kot 20%.

TOZD valjarna. Kljub temu da je TOZD prekoračila skupno proizvodnjo za 3,7%, so se pojavljale težave zaradi pomanjkanja vložka iz jeklarne. Vložek je vseboval prevelik odstotek bakra, tako da ga je TOZD jeklarna odlagala na svoje skladišče.

TOZD kovačnica je zaostala za predvidenim planom skupne proizvodnje v marcu za 12,7%, ku-

mulativno za 6,3%. Vzroke je treba iskati v nezadostnih kapacitetah v adjustaži in žarilnici (trenutni asortiman). Vsi drugi kazalci so pozitivni.

TOZD jeklovlek. Tu se je stanje znatno izboljšalo, saj je v marcu presežena planirana skupna proizvodnja za 4,1%, v kumulativi pa še vedno zaostajajo za 6,6%. V primerjavi z enakim obdobjem lani je proizvodnja močno porasla.

TOZD stroji in deli. Vsi kazalci močno zaostajajo za planiranimi. Tako v prvih treh mesecih zaostaja skupna proizvodnja za 37,6%, odprema za 38,5% in fakturirana realizacija za 42,4%. Delno je temu vzrok, da so ostali določeni deli v nedovršeni zalogi, delno pa bo treba vzroke za takšno stanje iskati tudi drugje.

TOZD industrijski noži. Tudi tu je stanje pri skupni proizvodnji podobno kot v TOZD stroji in deli. Zaostanek za planom je nastal zaradi izpada proizvodnje gredic, ki jih je bilo še dovolj na zalogi. Močno pa so se približali planu proizvodnje industrijskih nožev in brzoreznega orodja. Fakturirana realizacija je v primerjavi s planom nižja za 32,8%.

TOZD pnevmatični stroji. Zaostanek za planom je tu nižji kot v ostalih dveh TOZD mehanske obdelave. Zaostanek v prvem četrtletju znaša pri skupni proizvodnji 12%, pri odpremi 14,7% in pri fakturirani realizaciji 3,8%.

Na meji gozda

Vzroke je tu treba iskati predvsem v povečanju nedokončane proizvodnje.

TOZD vzetarna. V marcu se je stanje bistveno izboljšalo. S tem se je pa tudi zmanjšal zaostanek za predvidenim planom v prvem četrtletju in znaša pri skupni proizvodnji še 6,7%, pri odpremi 6,1%, plan fakturirane realizacije pa je bil prekoračen za 1%.

TOZD rezalno orodje. V marcu se je močno povečala odprema iz zalog, kar je tudi vplivalo na fakturirano realizacijo, tako da znaša zaostanek za planom v prvem če-

trtletju le 2,3%. Vzrok zaostanka za planirano skupno proizvodnjo pa je treba iskati predvsem v pomanjkanju vložnega materiala.

TOZD Kovinarstvo Ljubno v prvem četrtletju zaostaja pri skupni proizvodnji za 6,9%, pri odpremi za 9,8%, medtem ko je bila planirana fakturirana realizacija prekoračena za 11,1%.

F. U.

Odstotek doseganja načrtovane (-ga)

TOZD	skupne proizvodnje		odpreme		fakturirane ekst. realizacije		izvoza	
	v marcu	kumulativno	v marcu	kumulativno	v marcu	kumulativno	v marcu	kumulativno
jeklarna	107,6	101,8	—	—	—	—	—	—
jeklovilarna	91,2	95,8	101,9	88,8	100,3	86,8	79,8	60,1
valjarna	103,7	101,4	104,1	98,4	99,0	99,5	73,7	71,7
kovačnica	87,3	93,7	117,2	103,1	117,6	103,6	230,5	116,0
jeklovlek	104,1	93,4	102,0	96,5	88,6	85,9	18,3	9,0
stroji in deli	50,8	62,4	57,6	61,5	49,0	57,6	67,2	112,9
industrijski noži	51,1	47,6	92,3	62,4	87,7	67,2	113,0	66,7
pnevmatični stroji	84,0	88,0	82,0	85,3	103,5	96,2	—	80,0
vzetarna	98,9	93,3	98,4	93,9	107,4	101,0	127,6	100,0
rezalno orodje	86,4	90,8	127,3	81,8	130,0	97,7	275,0	84,6
Kovinarstvo Ljubno	96,5	93,1	93,3	90,2	135,4	111,1	—	—
Skupaj	103,0	100,0	102,2	95,6	94,3	88,4	95,2	80,0

Odstotek doseganja v primerjavi z enakim obdobjem lani

TOZD	skupne proizvodnje		odpreme		fakturirane ekst. realizacije		izvoza	
	v marcu	kumulativno	v marcu	kumulativno	v marcu	kumulativno	v marcu	kumulativno
jeklarna	108,2	106,4	—	—	—	—	—	—
jeklovilarna	118,7	113,9	102,8	106,1	113,6	109,5	129,7	106,8
valjarna	97,8	104,0	84,1	94,0	123,3	111,1	41,8	66,0
kovačnica	90,5	96,7	114,4	97,2	131,5	106,3	2426,3	232,0
jeklovlek	130,8	118,5	131,9	121,6	99,9	117,9	27,1	10,7
stroji in deli	107,0	77,2	77,0	74,8	63,3	93,2	217,2	117,5
industrijski noži	152,2	62,7	118,0	102,1	106,4	117,8	192,6	110,8
pnevmatični stroji	107,7	103,9	124,2	109,4	127,8	121,8	—	50,0
vzetarna	137,3	122,9	130,7	117,0	119,0	138,0	164,4	123,2
rezalno orodje	90,5	96,7	112,0	69,2	164,7	107,2	1100,0	91,7
Skupaj	103,1	105,0	91,5	96,0	113,2	110,2	82,8	87,7

MISLI FRANCETA POPITA

● Doseženi uspehi pri družbeni preobrazbi nam dajejo novih moči in poleta, da se še bolj ustvarjalno zagrizemo v delo.

● Še zmeraj se soočamo s stališči in negativno prakso, ki razdvaja materialni razvoj od preobrazbe družbenoekonomskih odnosov.

● Nesprejemljivo je sektaško podcenjevanje dela delavcev, ki ne delajo neposredno pri strojih.

● Interes delavca v tozdu še ni dovolj povezan z interesom občana v krajevni skupnosti.

● Samoupravljanje zožuje možnosti kvarnih vplivov komercializma in elitizma, ki razvrednotijo ali celo preprečijo rast resničnih umetniških stvaritev.

● Znanost moramo na trajnih in dolgoročnih osnovah povezati s proizvodno prakso delavcev in ustvarjalcev.

● Slovenski komunisti smo lahko ponosni na dognanja, s katerimi smo obogatili sodobno marksistično misel.

● Brez razvite socialistične in samoupravne morale tudi ne more biti razvite socialistične samoupravne demokracije.

● Idejni boj zveze komunistov je boj z močjo argumentov.

● Komunisti morajo biti navzoči povsod tam, kjer se dogovarja in odloča o uresničevanju interesov in potreb delovnega človeka.

GOSPODARSKI NAČRT SOZD SŽ ZA LETO 1978

Zbirni podatki

V pripravah za izdelavo gospodarskega načrta za leto 1978 so bila sprejeta skupna izhodišča z nalagami in cilji, ki izhajajo iz samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnega načrta proizvodnje ter razvoja SŽ za obdobje 1976—1980 in resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za leto 1978.

Načrtovana proizvodnja surovega železa v višini 207.000 ton je bila videti realna pred okvaro transformatorja pri elektro redukcijiški peči v Železarni Štore. Zagotovljena obogatitev vsipa za Jeseniške plavže je dobro izhodišče za realizacijo načrta proizvodnje. Takoj na začetku leta pa izpad 7000 ton surovega železa v Železarni Štore ne samo da nanaša vprašanje možnosti realizacije skupnega plana, temveč spravlja v nevarnost tudi načrt proizvodnje sive litine zaradi težav z oskrbo vložka v času izpada proizvodnje. Zaradi tega se načrt surovega železa zniža za leto 1978 na 200.000 ton.

Eden izmed postavljenih ciljev je preseči 800.000 ton letne proizvodnje jekla. Gospodarski načrt predvideva 807.250 ton.

Zmogljivosti peči so na razpolago. Težave bi mogle nastati pri oskrbi s starim železom iz uvoza. Zahtevano je bilo namreč okoli 900.000 ton uvoza starega železa, zvezni zavod za družbeno načrtovanje predvideva, da bo možno uvoziti okoli 500.000 ton za vse potrebe v Jugoslaviji.

Načrtovana blagovna proizvodnja je za vse tri železarne za okoli 8% ali skoraj za 60.000 ton večja, kot je bila dosežena v letu 1977, pri čemer štorski traktorji niso zajeti v količini.

Predelovalci žice načrtujejo skoraj 3300 ton večjo proizvodnjo, kot je bila dosežena v letu 1977, ali za okoli 9%. Za realizacijo načrtovane blagovne proizvodnje je pomembna zagotovitev potrebne vložka.

Pri železarnah je to vprašanje vezano na možnosti uvoza, pri predelovalcih pa v veliki meri tudi na medsebojno oskrbovanje.

Predvsem pri izdelkih finalizacije je proizvodnja pogojena s pravočasnimi zadostnimi naročili za boljše zasedenost kapacitet kot v preteklem letu.

Rast industrijske proizvodnje je v republiškem družbenem načrtu za leto 1978 predvidena s 7%, v gospodarskem načrtu SŽ za leto 1978 pa 8%. Ob realizaciji načrtovanih ciljev proizvodnje z gospodarskim načrtom je zagotovljena tudi večja rast produktivnosti kot 3%, ki jo predvideva republiški plan, če bi zaposlovanje ostalo v mejah, kot so bile dogovorjene v osnovah.

Ob povečani proizvodnji okoli 8% in zaposlovanju 2% bi tudi produktivnost dela bila lahko večja kot 3%. V zbirnih podatkih je povečanje zaposlovanja za SOZD SŽ 5%.

Po rasti proizvodnje je načrtovano zaposlovanje po količinskem

odnosu upravičeno pri Železarni Jesenice, ki ob povečanju blagovne proizvodnje za 14% načrtuje povečanje zaposlovanja za 3%. V Plamenu ostajajo v zaposlovanju na lanski ravni in prav tako v Žični. Če upoštevamo produktivnost po vrednosti realizacije, bo ta tudi v seštevku za SOZD SŽ višja kot 3% ob predvidenem povečanju vrednosti prodaje za 22%.

V letu 1978 so pogoji za realizacijo postavljenih ciljev proizvodnje ugodni in lahko pričakujemo večje težave le pri zagotovitvi sredstev za uvoz potrebnih surovin in repro materiala.

Načrtovani izvoz je v odnosu na realizacijo iz leta 1977 dokaj smelo predviden in je večji po vrednosti za okoli 37%, v čemer imajo traktorji iz Štor velik delež, saj predstavljajo skoraj tretjino predvidenega povečanja. Največji premik po vrednosti je v Železarni Štore, saj načrtujejo povečanje izvoza za nad 8 milijonov \$. Povečanje izvoza je pa po DO zelo različno. Manj izvoza kot v preteklem letu načrtujejo samo v Plamenu.

Vrednost prodaje naj bi se povečala za 22% in je pri železarnah načrtovano povišanje dokaj enako in se razlikuje v strukturi proizvodnje. Tam, kjer je večji delež povečanja v finalizaciji, je tudi razlika večja. Pri predelovalcih žice načrtuje Tovil za leto 1978 nižjo realizacijo kot v letu 1977, ki je bilo za to delovno organizacijo izjemno uspešno. Največje povečanje vrednosti prodaje načrtujejo v Verigi, in to za 31%.

Načrt investicij, predviden v gospodarskem načrtu, ni realen in ga bo treba popraviti. V letu 1977 je bila realizacija v primerjavi s planom, ki je znašal 1319 milijonov din, minimalna in znaša 382 milijona din ali 28%. Vzemimo, da je fizična realizacija večja od finančne in da se bo tudi finančna povečala, podvojila se gotovo ne bo.

Realizacija leta 1975 je znašala 963 milijonov din, leta 1976 je bila 981 milijonov din, za leto 1978 pa znaša načrt 2217 milijonov din. Nizka realizacija v letu 1977 in stanje priprav za gradnjo daje sicer pogoje za intenzivnejše investiranje v letošnjem gospodarskem letu, vendar ne v tolikšni meri. Omejitve bodo predstavljale tudi omejena finančna sredstva in težave v zagotovitvi uvoza predvsem s področja konvertibilnih deviz. Največji delež v načrtovanem znesku realizacije investicij, in to 47%, ima Železarna Ravne.

Vprašanje zagotovitve finančnih sredstev bo v letošnjem gospodarskem letu verjetno predstavljalo poseben problem; tako zagotovitev potrebnih finančnih sredstev za realizacijo načrtovane proizvodnje, še bolj pa za realizacijo načrtovanih investicij.

Problematika finančnih sredstev bo obdelana posebej s finančnim planom 1 B.

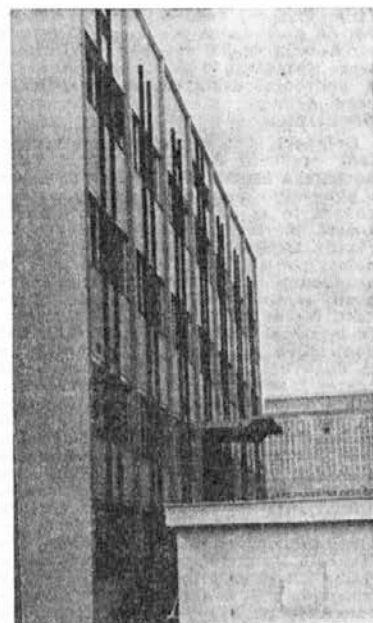
Letni gospodarski načrt je sestavina srednjeročnega razvojnega programa, je eno izmed določil zakona o družbenem planiranju.

Za leto 1978 smo načrtovali v srednjeročnem planu, da bo znašala proizvodnja:

- surovega železa 12% več, kot predvideva gospodarski načrt,
- surovega jekla 1% več,
- blagovne proizvodnje 2% več,
- izvoz bi moral biti po vrednosti za 30% večji (v \$),
- realizacija bi morala biti za 1% večja, pri čemer moramo upoštevati, da je srednjeročni plan delan na osnovi cen iz leta 1976.

Vemo, da kasnimo z realizacijo investicij, predvidenih v srednjeročnem planu. Realizacija v letošnjem letu, kot je načrtovana, naj bi delno izravnala zaostanek, kar se vrednostno še nekaj da, fizično pa ne moremo več zagotoviti pogojev, da bi lahko realizirali proizvodnjo, predvideno za leto 1980, ki naj bi dala 1 milijon ton surovega jekla.

Stanje izvrševanja srednjeročnega načrta proizvodnje in razvoja je tako, da nujno narekuje po-

Novi kemijski laboratorij

pravek, ki nas mora približati realnim možnostim.

Popravek srednjeročnega plana bo izvršen do meseca junija in je že dogovorjeno, da se bomo dela lotili takoj.

S SE JE DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Delavski svet železarne Ravne se je sestel na 9. seji 14. aprila letos. Po obravnavi poročila o izvrševanju sklepov je potrdil predlog kandidatov za odbor samoupravne delavske kontrole pri temeljni koroški banki Slovenj Gradec. Delegat železarne Ravne v tem organu je Roman Kogelnik iz DS KSZ.

Na predlog centra za razvoj samoupravljanja in informiranje je delavski svet sprejel osnutek letnega programa pomembnejših samoupravnih akcij. Gre za okvirni plan sprejemanja samoupravnih splošnih aktov in nekaterih drugih dokumentov ter samoupravnih akcij, da bi v okviru možnosti uskladjali dejavnosti kolikor toliko enakomerno za celo leto. Gre predvsem za sprejemanje samoupravnih splošnih aktov s področja dohodkovnih odnosov ter drugih aktov v okviru akcije uskladitve z zakonom o združenem delu. Delavski svet je pozitivno ocenil, da smo pristopili k bolj dolgoročnemu planiranju, kar je v danih pogojih hitro spreminjajoče se samoupravne stvarnosti zelo težko. Kritično je ocenil le aktivnosti v poletnih mesecih. Takrat je večina delavcev na dopustu in zato tudi razprave na delovnih skupinah in zborih niso učinkovite. Predlog tega programa je bil posredovan samoupravnim organom in komisijam za uresničevanje zakona o združenem delu v tozih in delovnih skupnostih, da se z njim seznanijo, podajo eventualne pripombe, zlasti glede prioritete sprejemanja splošnih aktov. Dejstvo pa je, da je večina aktov takih, ki »gorijo« in bi jih bilo treba v skupnem interesu čimprej sprejeti.

Na predlog odbora za gospodarjenje je delavski svet sprejel zaključni račun delovne organizacije za leto 1977 in delitve sredstev skupne porabe tozov po zaključnem računu. Sprejel je delno spremenjen predlog delitve, kot je bil obravnavan na zborih, za kar je bil delavski svet od zborov sicer pooblaščen. Delitve je bila spremenjena toliko, da je iz postavke za potrebe samoupravnih organov in dotacije društvom v višini 100 milijonov starih din izdvojil 4 milijone starih din kot namensko postavko za redno dejavnost organizacije ZB.

Delavski svet je sprejel tudi verifikacijske sklepe, da so vsi tozdi sprejeli bilance, vrstni red pokrivanja samoupravnih obveznosti in druge sklepe, da soglašajo z združevanjem sredstev za skupne potrebe celotne žele-

zarne in pokrivanje obveznosti po samoupravnem sporazumu za šolo na Javorniku, da soglašajo, da se za financiranje projekta Ivarčko jezero angažirajo poslovna sredstva tozov, ker drugih sredstev ni. Kolikor bo do realizacije tega projekta prišlo, za kar so pogoj še ustrezni bančni krediti, bo treba izdelati poseben sporazum in se dogovoriti, kolikšno višino poslovnih sredstev bo posameznem tozdi prispeval. Prav tako je bil sprejet sklep, da se na predlog odbora za družbeni standard in stanovanjske zadeve iz sredstev stanovanjskega prispevka izdvojijo najnujnejša sredstva za kreditiranje individualne stanovanjske gradnje in individualne organizirane gradnje.

Ob tem je delavski svet še sklenil, da se udeležijo železarna Ravne natečaja prve samoupravne enote za graditev stanovanj samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ravne in da se dovoli v okviru možnosti razpisa pri tej skupnosti najetje dolgoročnega kredita za nakup družbeno najemnih stanovanj v znesku 5 milijonov din po 4-odstotni obrestni meri za dobo 15 let. Pri tem bi se lastna sredstva stanovanjskega dela sklada skupne porabe, ki se bodo v letošnjem letu uporabljala za nakup stanovanj, štela kot lastna udeležba k zaprosenemu kreditu. Pooblaščenca je bila delovna skupnost za finance in računovodstvo, da ta sklep izvrši.

Na predlog delovne skupnosti za finance in računovodstvo je delavski svet sprejel tudi sklep, da se dovoli začasna uporaba sklada skupne porabe za obratne namene. Navedeni sklep je skladen z načeli dobrega gospodarjenja, ker so potrebe pri uporabi teh sredstev dejansko skozi vse leto, med tem časom pa je prav, da pride do angažiranja in obračanja na žiro račun.

Na predlog odbora za gospodarjenje je delavski svet potrdil tudi gospodarski načrt železarne Ravne za leto 1978. Ob tem je sprejel dodatno nekaj nalog oziroma ukrepov, ki jih je treba izvršiti za doseganje gospodarskega načrta. Te naloge so v bistvu sestavni del ali vsaj akcijski program gospodarskega načrta in bodo objavljene prihodnjik. V zvezi z doseganjem plana je bila posebej izpostavljena problematika metalurških tozov in vprašanje fluktuacije delovne sile ter v zvezi s tem nagrajevanje četrte izmene. Delavski svet je pri tem izhajal iz zahtev zborov delavcev, da se to vpra-

šanje čimprej reši. Sprejel je zahtevo, da poslovodni svet prek ustreznih strokovnih služb takoj da prioriteto temu vprašanju v okviru drugih akcij s področja usklajevanja analitičnih ocen delovnih mest in problematike OD nasploh.

Delavski svet je na tej seji sprejel tudi družbeni dogovor o vlogi Ekonomskega centra Maribor. Za delegata v skupščino podpisnik družbenega dogovora je za dobo dveh let imenoval Jožeta Kerta iz TOZD raziskave in razvoj. Družbeni dogovor o vlogi Ekonomskega centra je sklenilo prek 50 družbenopolitičnih organizacij in skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti ter nekatere delovne organizacije in druge asociacije. Železarna kot pomemben gospodarski dejavnik je za ta dogovor zainteresirana. Ekonomski center Maribor je znanstveno raziskovalna organizacija in po tem dogovoru vse podpisnice aktivno sodelujejo na področju raziskovalne dejavnosti, razvojnega in svetovalnega dela na področju ekonomskega in socialnega razvoja, organizacije dela, poslovanja, upravljanja in računalništva, varstva okolja, prostorskega načrtovanja, informativne in dokumentaristične dejavnosti in podobno. Direktno materialne obveznosti iz tega dogovora ne izhajajo. Vse konkretne naloge se financirajo na osnovi posebnih pogodb in sporazumov.

Na predlog odbora za kadre in splošne zadeve je delavski svet sprejel tudi pravilnik o podatkih in listinah zaupne narave in pravilnik o varstvu pred požarom in eksplozijo. Gre za po-

membne akte s področja družbene samozaščite in ljudske obrambe. Naloga odborov za ljudsko obrambo in samozaščito v tozidih je, da te akte podrobno preučijo in z njimi seznanijo tudi druge delavce, saj drugače ne bodo dosegli zaželenega učinka.

Delavski svet je tokrat razpisal tudi volitve delegatov v zbor interne banke Slovenskih železarn in delegata v odbor delavske kontrole sozda. Volitve so bile izvedene obenem z referendumom o sklenitvi samoupravnega sporazuma o združitvi v interno banko sozda. Ta referendum so razpisali delavski sveti tozdo.

Na predlog družbenopolitičnih organizacij je delavski svet razrešil dolžnosti predsednika odbora za kadre in splošne zadeve prof. Vinka Trafelo. Dosedanji predsednik je z nastopom funkcije poslovodnega organa tozda pnevmatični stroji postal neprimeren kandidat za opravljanje funkcije predsednika odbora. Za novega predsednika je bil izbran sedanji namestnik predsednika in član delavskega sveta iz TOZD rezalno orodje Jože Golob. Za novega nadomestnega člana odbora je bila imenovana članica delavskega sveta iz TOZD raziskave in razvoj Vida Voler.

Delavski svet je bil, kot tudi drugi dejavniki, seznanjen s predlogom občinske izobraževalne skupnosti o mnenju v zvezi z imenom nove osnovne šole na Javorniku. Delavski svet je soglasno menil, da je naziv: Osnovna šola koroških jeklarjev, kot se predlaga, primeren in sprejemljiv.

de-ja

Kdo so osebe z „rdečimi trakovi“

Ob zadnjem neprijetnem dogodku v naši delovni organizaciji smo prvič imeli priložnost videti osebe z »rdečimi trakovi«. Z nastopom teh oseb v vlogi pripadnikov narodne zaščite so se sodelavci začeli med seboj spraševati, kakšno nalogo imajo ti sodelavci in kaj pomenijo ti »rdeči trakovi«. Nekateri med njimi pa so šli celo tako daleč, da so širili vesti o nastopu »neke pomožne milice« ipd.

Sedaj lahko trdimo, da so taka in podobna ugibanja le odraz določene neobveščenosti in nevednosti. V naslednjih vrsticah naj bi se podrobneje seznanili z vlogo in pomenom narodne zaščite ter s tem tudi v bodoče odpravili taka nestrokovna in škodljiva razmišljanja.

V prejšnji številki našega glasila smo se v rubriki »Mnenja delavcev« dotaknili družbene samozaščite ter na kratko pojasnili njeno vlogo in pomen. Iz omenjenega članka lahko na kratko povzamemo, da predstavljamo družbeno samozaščito v delovni organizaciji vsi zaposleni, v krajevni skupnosti pa vsi v prizadetem kraju bivajoči krajanj. V istem sestavku smo tudi mimogrede omenili značaj in vlogo narodne zaščite. Ne bo odveč, če nekatere in že objavljene definicije ponovimo z namenom, da bi o tem dobili celovito predstavbo.

Narodna zaščita je specifična organizirana oblika uresničevanja določenih pravic in dolžnosti delovnih ljudi in občanov s področja družbene samozaščite. To pomeni, da je narodna zaščita sestavni del družbene samozaščite in ne posebna organizacija zunaj tega sistema, še manj pa podaljšana roka organov za notranje zadeve ali drugih organov.

V enoti narodne zaščite se združujejo in organizirajo delovni ljudje in občani, da bi s svojo aktivnostjo ali dejavnostjo preprečili takšna dejanja, ki bi po svojih posledicah zahtevala posredo-

vanje državnih organov ali pa povzročila delovnemu kolektivu ali krajevni skupnosti materialno oz. moralno škodo.

Zato je razumljivo prvenstvena naloga narodne zaščite v naslednjem:

— varovanje delovnih ljudi in občanov,

— varovanje pogojev dela,

— varovanje proizvodjalnih sredstev in družbenih dobrin, s katerimi upravljajo in

— varovanje okolja, v katerem delajo oziroma prebivajo.

Od kod zamisel o osnovanju in delovanju narodne zaščite?

Ta zamisel je rezultat spoznanja, da so v sistemu socialističnega samoupravljanja, v katerem se na splošno vse več pravic in dolžnosti prenaša navzdol, zmogni in pripravljeni opravljati tudi te naloge delovni ljudje in občani sami. Zato je narodna zaščita rezultat naslednjih spoznanj in zadev:

— da je potrebno **sredstva za proizvodnjo** in nekatere pomembne objekte, ki služijo splošnim potrebam, **bolje zavarovati**;

— da je organizirana prisotnost zaščitnikov v določenem času in v določenem prostoru **najuspešnejša preventiva**;

— da **določene ekscese** v okviru samoupravnih odnosov v TOZD, DS ali KS lahko **preprečujejo ljudje sami**;

— da **moremo zagotoviti določen red** v javnih prostorih ali ob javnih manifestacijah tudi brez sodelovanja državnih organov.

Na osnovi takih ugotovitev in opredelitev je delovanje narodne zaščite usmerjeno v preprečevanje:

— uničenja ali poškodbe določenih objektov ali naprav s sabotajami in diverzijami;

— okužbe ali zastrupljanja vode iz vodnih izvirov ter zbiralnikov;

— tatvine ali uničenje družbenega premoženja in dobrin, pomembnih za proizvodnjo in življenje;

— požarov zaradi malomarnosti ali z namero povzročiti škodo ter vnašati zmedo in negotovost;

— raznih ekscesov, ki motijo mirno in varno življenje, kot npr.:

— neodgovorno in nepremišljeno obnašanje posameznikov ali grupic v TOZD v primeru notranjih zaostreitev z namenom ogrožanja varnosti ljudi ali določenih naprav;

— ogrožanje življenja ljudi;

— izzivanje motenj na zborih in sestankih na javnih prostorih, prireditvah in manifestacijah, ki jih organizirajo določeni ljudje in občani ter njihove organizacije in društva;

— poskusi oskrunjanja ali omalovaževanja spomenikov, znamenj ali drugih kulturnih storitev splošnega ter zgodovinskega pomena;

— žalitve ali ogrožanje zasluznih, starih, invalidnih ali fizično onemoglih ljudi;

— zlorabljanje naštetega stanja v primeru naravnih ali drugih nesreč z namenom privajanja zasebne ali družbene imovine ipd.

Kdo lahko opravlja naloge narodne zaščite?

Zakon o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah določa, da opravljajo naloge narodne zaščite **vsil delovni ljudje in občani**, ne glede na spol in starost. Torej morejo in morajo opravljati te naloge tudi tisti, ki so mlajši od 18 let, ženske, ki so fizično in psihično sposobne, in vsi že upokojeni ali sicer starejši, ki te naloge zmorejo.

Izjema pri opravljanju teh nalog so le vojni obvezniki za čas, ko so poklicani na izpolnjevanje obveznosti po zakonu o ljudski obrambi v JLA, TO ali civilno zaščito, in tisti, za katere pristojni organ, tj. odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, ugotovi, da ne izpolnjujejo pogojev, ki jih določa zakon.

Možne so še druge posamezne izjeme, ki jih zakon prepušča odločitvi TOZD, DS ali KS, ki v

svojih samoupravnih aktih določijo razloge, zaradi katerih so posamezni delavci oproščeni opravljanja zakonskih obveznosti s področja narodne zaščite.

O oprostitvi opravljanja nalog narodne zaščite odloča odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito na svojo pobudo ali na zahtevo delavca oziroma občana.

Nalog v narodni zaščiti ne opravljajo tudi osebe, ki so bile obsojene ali so v kazenskem postopku za dejanja iz 29. člena zakona o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah. Omenjeni zakon v citiranem členu določa naslednje:

»V enoti narodne zaščite ne sme sodelovati delavec ali občan:

— ki je bil obsojen za kaznivo dejanje zoper ljudstvo in državo;

— ki je bil obsojen za kaznivo dejanje zoper družbeno in zasebno premoženje, samoupravljanje, zoper uradno dolžnost ali za kakšno drugo kaznivo dejanje, storjeno iz koristiljubnosti;

— ki je v kazenskem postopku za dejanja, navedena v prejšnjih alineah.«

Končno je potrebno omeniti še pomembno določilo iz ustreznih zakonskih predpisov, ki določa, da je sodelovanje v enoti narodne zaščite **pravica in dolžnost** delovnega človeka in občana, ki jo opravlja zunaj rednega delovnega časa.

Kakšne so oznake pripadnikov narodne zaščite?

Delavci in občani nosijo v času opravljanja nalog narodne zaščite na levem rokavu trak rdeče barve z vdelanim znakom narodne zaščite, ki je predpisan s pravilnikom o oznakah in ravnanju z orožjem v narodni zaščiti. Načelnik narodne zaščite ima na obeh straneh traka 1/2 cm široko rumeno obrobo, pomočnik pa enako obrobo samo na zgornjem delu traka.

Mnenja smo, da smo z odgovori na nekatera najosnovnejša vprašanja o vlogi, pomenu in nalogah narodne zaščite odpravili dileme in škodljiva razmišljanja o tem vprašanju in dejavnosti ter s tem tudi dali odgovor vsem tistim, ki o narodni zaščiti razmišljajo drugače.

Roman Kogelnik

NAŠ INTERVJU:

Le z varnim delom do uspehov

Da bi v naši organizaciji združenega dela zagotovili vsem delavcem varno delo in jih seznanili z nevarnostmi na delovnih mestih, je že pred leti pričel redno potekati za novo sprejete uvajalni seminar. Kako ti seminarji potekajo danes in kaj prispevajo k varnemu delu ter kako je nasploh poskrbljeno za varno delo, smo vprašali Franca Čegovnika, vodjo službe varstva pri delu.

»Že nekaj let v železarni potekajo uvajalni seminarji za bodoče sodelavce. Na njih so novo sprejeti seznanjeni z vsemi nevarnost-

mi na delovnih mestih. Ali na teh seminarjih upoštevate tudi vsakoletne izkušnje z delovnimi nesrečami? Skratka, ali je program uvajalnega seminarja še zmeraj takšen, kot je bil pred leti?»

»Uvajalni seminar iz varstva pri delu je bil v naši delovni organizaciji uveden že pred leti predvsem s preventivnim namenom. Obenem so bili novo sprejeti sodelavci seznanjeni še z drugimi pomembnejšimi področji dela. Potrebe po izobraževanju in seznanjanju delavcev pred razpor-

reditvijo na delovno mesto so se kazale zaradi velikega števila poškodovanih v prvih dneh oziroma mesecih dela v tovarni. Iz analitičnih podatkov o pogostnosti in vzrokih nesreč je bilo moč ugotoviti, da se je v prvem letu dela poškodovalo okrog 40 odstotkov novo sprejetih delavcev.

Na uvajalnih seminarjih so bili novo sprejeti delavci seznanjeni z vsemi nevarnostmi in škodljivimi vplivi, tehnološkimi in delovnim procesom ter s preventivnimi varstvenimi ukrepi in sredstvi osebnega varstva že pred razporeditvijo na delovno mesto. Rezultat je bil, da se je odstotek poškodb pri novo sprejetih zmanjšal več kot na polovico, kar pa ni pomembno samo z varstvenega, temveč tudi z organizacijskega in ekonomskega vidika. V programu varstva pri delu za novo sprejete delavce prav gotovo uporabljamo podatke iz analiz pogostnosti, resnosti in vzrokov nesreč pri delu v prejšnjem letu ali obdobju. Tako se je program uvajalnega seminarja z leti nekoliko spremenil. V glavnem se je prilagajal tako vsebini kot obsegu in potrebam glede na ugotovljene smernice iz analiz nesreč pri delu. Dvodnevni teoretični del seminarja se je kasneje dodal še en dan za praktično usposabljanje pri manipuliranju bremen z žerjavom. Pridobljeno znanje se ob koncu seminarja preverja s testom in praktičnim delom v obratih. Delavci, ki preizkušajo znanja dobro opravijo in dokažejo, da obvladajo osnovne zahteve varnega dela, so razporejeni na delovna mesta. Tisti, ki preizkušnje znanja ne opravijo uspešno, ne smejo samostojno opravljati nalog in se pod nadzorstvom odgovorne osebe še nekaj časa usposabljaajo na delovnih mestih. Preverjanje znanja spet opravijo čez mesec dni.

Menim, da je taka oblika uvajalnega seminarja zelo uspešna, ker že pred razporeditvijo delavcev na delovna mesta spoznamo njihovo strokovno znanje in splošno pripravljenost za varno in produktivno delo. Obenem pa preprečimo nesreče pri tistih delavcih, ki niso dovolj usposobljeni za samostojno delo ter jim je potrebna še dodatna pomoč in usposabljanje pri delu.

»Kakšno je sodelovanje z vodstvi TOZD in vašo službo? Kolikor nam je znano, so prej v TOZD bile komisije za varstvo pri delu. Kako poteka sodelovanje sedaj?«

»Tesno sodelovanje naše službe s TOZD vsekakor obstaja. Reševanje problemov s področja varstva pri delu poteka po potrebi tako glede ugotavljanja vzrokov za nastale nesreče pri delu, kot tudi za reševanje ostale preventivne dejavnosti in ukrepov za zavarovanje delavcev pred škodljivimi vplivi v zvezi z delom. Pretežni del nalog in zadev s področja varstva pri delu se opravlja v strokovni službi v skladu z letnim programom dela ter varstvenimi standardi in normativi.

Franc Čegovnik

Ugotavljamo pa, da je večkrat občutiti pomanjkanje samoupravnega organa, kot npr. komisije varstva pri delu, ki je nekoč že obstajala. Komisije varstva pri delu so bile tako na nivoju delovne organizacije kot na nivoju bivših treh TOZD. Z reorganizacijo delovne organizacije je področje samoupravnega urejanja varstva pri delu prišlo na odbor za kadre in splošne zadeve. Ugotavljamo, da delo prek tega odbora še ni v polni meri zaživelo. Prepričan pa sem, da se bo to z novo samoupravno varstveno zakonodajo, ki jo pripravljamo, izboljšalo. Na podlagi zakona o združenem delu in zakona o varstvu pri delu je služba dobila večja pooblastila in širše področje nalog, zato se moramo v bodoče še dodatno materialno in kadrovsko okrepiti, da bomo vse naloge v celoti prevzeli in opravljali, vsekakor pa mora

biti celotno varstvo pri delu osnovano na samoupravnih razpravah in odločitvah delavcev.«

»Ali je možno, da v železarni prične kak nov oddelek obratovati prej, preden je dovolj dobro poskrbljeno za varnost pri delu, oziroma, da je pregledan od inšpekcijske in vaše službe? Kaj storite v takem primeru?«

»Postopek za pričetek obratovanja novih proizvodnih prostorov kot tudi novo montiranih delovnih priprav in naprav je določen z zakoni. Redno obratovanje se praviloma ne more pričeti, dokler niso vse zadeve s področja varstva pri delu urejene. Običajno se pojavijo pri novogradnjah in novih delovnih procesih zahteve, da se postopno prične z delom, ko zadeva še ni v celoti zaključena. Možnost torej obstaja, da lahko pride do obratovanja novega objekta ali naprave, ko zanj še ni listine za varno delo (obratovanje). Vendar je tako začasno dovoljenje v soglasju z nakazanimi organi in strokovnimi institucijami, za katero so dani pogoji, da se nebištevne pomanjkljivosti v določenem roku morajo urediti. Večkrat pa prav tu nastajajo objektivni in subjektivni tehnični problemi, ki v postavljenem ureditvenem roku niso izvedljivi. Zato je treba večkrat zaprositi pristojne nadzorne organe za podaljšanje začasnega obratovnega dovoljenja in se tako pridobitev potrebnih listin za redno obratovanje zavleče. V službi za varstvo pri delu vztrajamo, da se čim prej uredijo vse nepravilnosti in pomanjkljivosti. V skrajnem primeru zahtevamo ustavitve obratovanja.«

»Kako to, da je pri tako visokem odstotku delovnih nezgod kriv vedno le delavec?«

»Najprej želim postavljeno vprašanje nekoliko dopolniti, kajti odstotek nesreč pri delu v železarni ni visok. Če nekaj let ugotavljamo, da smo med jugoslovanskimi železarnami glede na pogostnost in resnost nesreč najuspešnejši. V letu 1977 smo imeli pogostnost nesreč v naši delovni organizaciji 5,87 odstotka, v jugoslovanskem poprečju pa 8,66 odstotka. Res pa je, da je izmed nesreč, ki so se pripetile v železarni, pokazala analiza visok odstotek vzročnosti na strani osebnega faktorja ali človeka. Razmerje je torej 80 : 20 na strani osebnega faktorja proti materialnemu faktorju. S tem pa ni rečeno, da je kriv vedno le delavec — ponesrečenec.

Za njegovo poškodbo je lahko odgovoren tudi njegov sodelavec, delodovja, tehnolog, organizator dela, konstruktor, projektant ali izvajalec delovnih sredstev. Delavcu ponesrečenca lahko pripisujemo le tisti del subjektivne odgovornosti, ko ni kot delavec, ki izpolnjuje vse osnovne pogoje za delo, izpolnil svojih obveznosti do dela. Na primer odklanjanje sredstev osebnega varstva, odstranjevanje zaščitnih naprav ali delo pod vplivom alkohola in podobno. V glavnem je vzročnost pri nesrečah splet več okolnosti, kar pa pokaže samo natančna preiskava in analiza vsakega posameznega primera nesreče. Strokovno torej ugotavljamo, da je za vsak primer nesreče kriv vedno le delavec sam.«

Franc Rotar

OB ROBU:

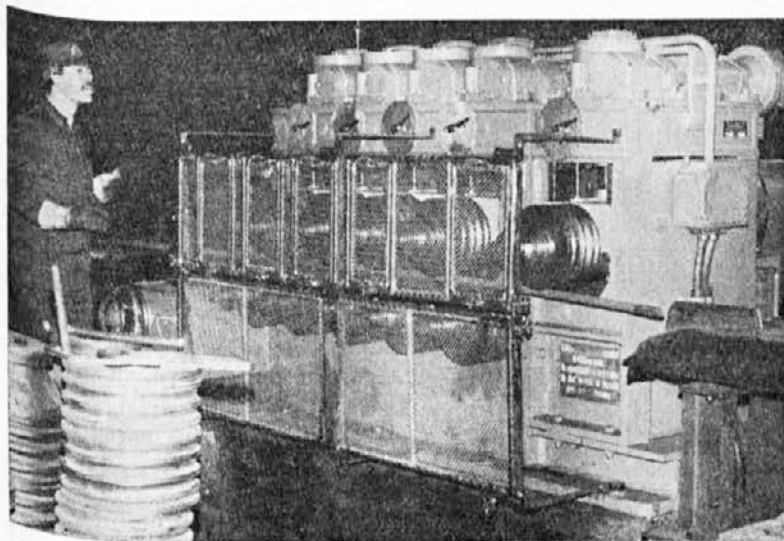
DESET MINUT

Ni še za nami niti prva polovica leta, pa se že ponášamo z gosto tkanim družbenopolitičnim življenjem. Izvedene volitve niso majhna reč, tudi predkongresne priprave ne, kongres je pa že zgodovinski dogodek. Ob vseh teh akcijah smo si bili pripravljeno pogledati v oči, zarežati v lastne malomarnosti in si odkrito povedati, kje ga lomimo in kje ne. Smo rekli, da delegatski sistem še ni to, kar bi naj bil, smo naredili obračun štirih let ob kongresu in obljubili smo si, da bomo po novem delali boljše, bomo bolj ustvarjalni itn. Je tako, da bi morali kar žareti od aktivnosti. Ali pa je to tudi res? Kako, da nam mora kongres pokazati, da ne znamo izmeriti časa desetih minut, ga vsebinsko napolniti tako dobro, da ne bi ničesar gledalo čez rob niti se ustavilo daleč pod robom? Za delovno metodo gre. Kongres jo je dosledno izvedel, pokazala se je učinkovita in spoštovanja vredna. Ob tem se pa čisto brez hudobije ponudi vprašanje: ali je to metodo mogoče uvesti tudi na naših sestankih? Pa spet brez hudobije se vrne odgovor, da najbrž že, a le v primeru, če nam dovolj globoko prodre v zavest, da po starih metodah dela ne dosežemo boljših rezultatov od tistih, ki smo jih grajali.

So tovariši, ki morejo govoriti po celo uro skupaj, pa ne povedo ene same sveže misli in je vse izrečeno zgolj enostavna re-produkcija že davno znane. — To najbrž ni demokracija, kajti težko si je predstavljati, da je demokracija natezovalec praznoumja, nasprotno pa je zelo preprosto verjeti, da ima demokracija svoj red, ker po logiki brez njega to ne bi mogla biti. In vendar je brezuspešno brskati po spominu, da bi se našel primer tovariša, ki bi znal ali hotel prekiniti do brezupa razglašeno diskusijo.

V desetih minutah, kolikor naj bi načelno trajala diskusija posameznika, se da prebrati dobra novela ali tri humoreske, se da slišati izčrpane novice z vsega sveta, se da predvajati dober intervju in da se še marsikaj, saj se, denimo, v petnajstih minutah da opraviti tudi izpit na višji šoli, a za to je treba mesec ali dva študirati. Novinar se mora na intervju pripraviti, če noče, da mu nastane neurejeno klobasanje, tajnica se mora naučiti slepo tipkati. Treba je torej ure in ure priprav, da je lahko deset minut učinkovitih, morda le naši »govorniki« tega ne vedo?!

Z. Strgar

Po predpisih zavarovan ravnalni stroj

Poročilo o delu kolektivnih izvršilnih organov

ODBOR ZA KADRE IN SPLOŠNE ZADEVE se je v preteklem mesecu sestel enkrat. Obravnaval je splošno kadrovske problematiko. Odobril je ugodnosti za študij pri šolanju ob delu nekaterim proslencem, nekatere proslence pa opustil vračila štipendije. Gre za posebne primere, ko bi posameznik moral štipendijo vrniti, kar pa bi bistveno prizadelo njegov socialni položaj. Odbor je obravnaval in zavrnil nekatere prošnje za kritje dela stroškov za izvedbo strokovnih ekskurzij naših štipendistov, čeprav smo po določilih sporazuma o medsebojnih razmerjih dolžni prispevati del sredstev za zaključne ekskurzije. Letos v sredstvih, planiranih za izobraževanje, ni denarja za tovrstne namene. S tem v zvezi je bilo na seji odbora sporno tudi vprašanje dotacij. Prispelo je že večje število vlog, ki jim odbor ne more ugoditi, ker na zborih delavcev še ni bil sprejet sklad skupne porabe, kjer so predvidena za dotacije določena sredstva. Tudi predvidena sredstva so zelo majhna in bo odbor v bodoče, ko bo delal razrez dotacij, pred veliko dilemo, komu naj in v kolikšni meri odobri, koga pa zavrne.

Odbor je na tej seji obravnaval osnutek pravilnika o podatkih in listinah zaupne narave in osnutek pravilnika o varstvu pred požarom in eksplozijo. Z manjšimi pripombami je sprejel oba osnutka, ki ju je izdelala strokovna služba, in ju posredovala delavskemu svetu delovne organizacije v sprejem.

ODBOR ZA GOSPODARJENJE se je v preteklem mesecu sestel dvakrat. Prva seja je bila posvečena zlasti obravnavi predlogov nadomestil in nagrad za posamezne tehnične izboljšave, inovacije in racionalizacije. Poročilo o odobrenih inovacijah podaja služba in ga tu ne navajamo. Odbor pa je ob tem ugotavljal pozitivno dejstvo, da se racionalizatorska in inovatorska dejavnost širita, obstajajo pa tudi določeni problemi in dileme. Še vedno je zelo prisotno vprašanje, kaj in do kolikšne mere spadajo prizadevanja za racionalizatorstvo in inovatorstvo v okvir delovnih zadolžitve posameznega delavca in kaj ne. Zlasti je vprašljivo tovrstno angažiranje nekaterih vodilnih delavcev, ki pa bi jim sicer ne smeli odreči pravice predlaganja inovacij in ustrezne odškodnine zanje, saj imajo prav tako kot drugi delavci pravico biti motivirani in ustrezno nagradjeni za nadpovprečne dosežke. Kljub temu pa so vprašanja še vedno aktualna. Poseben problem pa je projektni team in opravljanje projektnih nalog, o čemer je bil že večkrat govor.

Odbor je na prvi seji obravnaval tudi predlog občine Dravograd, po katerem bi železarna s 500 milijoni starih din sodelovala pri gradnji skladiščno transportnega trgovskega centra, ki ga v Otiškem vrhu že gradijo. Na območju občine Dravograd torej gradijo carinsko skladišče, na drugi strani pa mariborska trgovska podjetja pristopajo h graditvi skladišč trgovskega centra. K sporazumu o združevanju sredstev za gradnjo skladišč še doslej ni pristopila nobena organizacija in obstaja določeno preprečanje, da bi drugi to storili, če bi pristopila železarna Ravne. Odbor je ugotavljal, da smo v železarni Ravne sprejeli petletni razvojni program, ki v glavnem zajema modernizacijo kovačnice, izgradnjo livarne za posebne namene in modernizacijo jeklarne ter delno rekonstrukcijo drugih obratov. Gradnja skladišč ni predvidena in tudi niso predvidena ustrezna sredstva. Če bi kdaj kasneje naše sedanje carinsko skladišče uporabili za proizvodne namene, bi k predlaganemu sporazumu morebiti pristopili, vendar samo za carinski del skladišča. Odbor je torej zavzel do tega odklonilno stališče, ob tem pa menil, da bi bilo verjetno pri nas še več zastojev, če bi imeli carinsko skladišče v Dravogradu. Zainteresirani bi morali biti bolj za to, da bi čimprej pokrili sedanja skladišča v železarni, da ne bi material ležal na odprtem prostoru. Odbor je tudi ugotavljal, da je o gradnji omenjenega skladišča bil govor že v letu 1976 na medobčinskih forumih za koroško regijo. Takrat naj bi bilo rečeno, da bi se pričelo z gradnjo skladišča za oskrbo cele Mežiške doline s hrano, torej trgovskega skladišča, kjer bi del financirala JLA, del pa trgovska podjetja, ki bi verjetno dobila ustrezne kredite. Govor je bil tudi o gradnji

dela carinskega skladišča za OZD koroške regije. Sedanji koncept pa je bistveno drugačen od tistega, kot se je pred časom oblikoval.

Na drugi seji je odbor obravnaval predlog delitve sredstev skupne porabe tozov po zaključnem računu za leto 1977. Zbori delavcev so namreč poblastili delavski svet železarne, da na predlog odbora za gospodarjenje uskladi in potrdi dokončno delitev sredstev za skupno porabo. Odbor je poslušal poročilo o razpravah in stališčih v tozidih ter po razpravi predlagal delavskemu svetu železarne, da potrdi tak predlog, kot je bil prvotno posredovan v razpravo. Iz poročila o razpravah v tozidih je bilo ugotovljeno, da so nekateri tozdi v celoti, nekateri pa delno oporekali postavki za SOZD Slovenske železarne za posebne namene oziroma za nakup kadrovskega stanovanja. Vendar ti tozdi niso bili v večini. Ugotovljeno je bilo tudi, da ponekod delavci niso bili v zadostni meri informirani o namenih kadrovskega stanovanja. Ugotovljeno je bilo nadalje, da delavci nasploh premalo poznajo problematiko sozda in naše interese v njem. Obstaja neko trajno nezaupanje v službe sozda. Večkrat kompliciramo pri nekaj piškavih milijonih starih dinarjev, medtem ko o večjih problemih niti ne govorimo, določeni problemi pa dejansko obstajajo. Vzrok je morda tudi v tem, da o teh problemih večina delavcev v tozidih ni pravilno informirana. Kljub temu pa je odbor menil, da bi bili morali analizirati vzroke precej

odklonilnih stališč nekaterih sredin do sozda, kjer je naš interes sicer še kako izražen. Pri tem mislimo zlasti na mnoge skupne dejavnosti, ki jih učinkovito opravljamo, predvsem pa na velike investicijske naložbe, ki jih bo železarna Ravne dobila iz združenih sredstev.

V zvezi z vprašanji delavcev na zborih, postavljenih ob obravnavi zaključnega računa, je odbor tudi sprejel zahtevo, da morajo strokovne službe odgovore na nekatera nejasna vprašanja posredovati čimprej. Odbor je na tej seji poslušal tudi poročilo o razpravah o gospodarskem načrtu za leto 1978 v tozidih in delovnih skupnostih. Ugotovil je, da so gospodarski načrt sprejeli vsi tozdi in predlagal delavskemu svetu, da to verifika in gospodarski načrt delovne organizacije kot celote za leto 1978 potrdi. Odbor je analiziral tudi mnoge pripombe in sugestije iz tozov ter zahteval, da iz dela delovna skupnost za gospodarjenje predlog dodatnih ukrepov za izvršitev nalog za doseganje gospodarskega načrta, ki bi bile v bistvu sestavni del plana. Vse te naloge so v bistvu odraz zahtev posameznih zborov delovnih ljudi.

Odbor je na tej seji sprejel tudi prvo informacijo o rezultatih poslovanja tozov in delovne organizacije kot celote za prvo četrtletje leta 1978. Podatki sicer v tem času še niso bili popolni, vendar je bilo za delovno organizacijo kot celoto ugotovljeno, da je dosegla za 5 odstotkov količinske proizvodnje več kot v preteklem letu, sicer pa je v celoti 100-odstotno dosegla gospodarski načrt za prvo četrtletje. Nekateri tozdi so sicer tudi pod količinski planom, na splošno pa so rezultati ugodni, kar naj ne bi bil povod za samozadovoljstvo, ampak spodbuda za še bolj aktivno delo in ukrep za boljše količinske kazalce, ki so bistvena osnova za ustrezno finančno realizacijo.

ti. To tehnično izboljšavo sem leta 1974 prijavil. Tedaj pa sem tudi spoznal, kako križeva in dolga je pot do uveljavitve tehnične izboljšave. Menim, da tu ne bi smeli govoriti o problemih vodstev v obratih, temveč bi veljalo spregovoriti predvsem o zadržku pri strokovnih službah. Ker so se zastoji v proizvodnji vrstili vsak dan, me je to precej motilo. Zato sem tudi še bolj razmišljal o možnih odpravah glavnih vzrokov za to. Prav v zvezi s tem so se tudi vrstile moje inovacijske dejavnosti oziroma zamisli.

»Pravite, da so vas zastoji v proizvodnji motili. Kaj ste kot inovator še naredili, da bi jih odpravili?«

»Že leta 1974 sem se zamislil nad zastoji pri kaluparskih strojih. Vse do leta 1976 so se ti stroji popravljali, tako da so lahko obratovali, ni pa se mislilo na končno odstranitev vzrokov. Takrat sem tudi prvič opravil tehnično izboljšavo na vseh kaluparskih strojih. Te izboljšave sva opravila dva. Nisem tak, da bi se pri dobrem delu sam proslavljal. Zato sem k delu povabil enega svojih sodelavcev. Sele aprila lanskega leta sva te tehnične izboljšave prijavila, vendar so te prijave postale nekaterim trn v peti. Ker nimam pri prijavljanju težav samo jaz, menim, da ni prav, da ni dovolj samo to, da si izdelal tehnično izboljšavo. Danes od nas inovatorjev zahtevajo, da moramo biti ekonomisti, da ne rečem celo dobri tehnični risarji in pisatelji. Mislim, da je prav tu vzrok ne preveč dobrega odziva sodelavcev k inovacijski dejavnosti.«

»Kako pa ste zadovoljni z nagradami?«

»Tudi pri teh se rado zatakne. Prav pri moji zadnji tehnični izboljšavi se bojda sprašujejo, kdo bo dal nagrado inovatorju za opravljeno delo. Naj pripomnim, da sva s sodelavcem s tehnično izboljšavo prihranila samo na teh strojih v TOZD livarna okoli 300.000 dinarjev na leto. Mislim, da to pove vse. Ob koncu najinega razgovora bi rad dodal samo še to, da inovatorji ne delamo samo za denar. V prvi vrsti je naš namen izboljšati proces proizvodnje. Če pa imamo urejen pravilnik o nagrajevanju inovacijske dejavnosti, menim, da smo za svoje delo le premalo nagradjeni.«

F. Rotar

IZREKI

Nevednost je mati občudovanja.
Chapman

Prevod je v najboljšem primeru odmev.

Nazori so ječe.

Nestrpnost je ljubeznivost v preteklem času.

Neposlušnost je srebrn trak na obzorju hlapčevstva.

Nesreča je prva pot k resnici.
Byron

Kadar človek ne more ničesar več ne zgraditi ne porušiti, je zelo nesrečen.

Alain

PREDSTAVLJAMO NAŠEGA INOVATORJA:

Zakaj nizke nagrade inovatorjem?

Inovatorja, delovodjo v centralni delavnici na oddelku za obnovo težkih in drugih strojev **Antona Rusa**, smo prosili, da je za našo rubriko spregovoril o svoji inovacijski dejavnosti.

»Že prva leta moje zaposlitve v železarni leta 1958 sem se večkrat srečal z inovacijsko dejavnostjo. Menim, da se delavec, ki opravlja svoje delo, vsak dan srečuje z raznimi težavami, ki jih še nekaj let sproti odpravljamo s tehničnimi izboljšavami. Tako sem se z njimi srečeval tudi jaz še kot strojni ključavničar pri montaži nove valjarne. Vendar pa moram reči, da takrat nismo tehničnih izboljšav prijavljali. Naša služba je takšna, da moramo pri njej vseskozi razmišljati tudi o dolgoročnejšem vzdrževanju in popravilu proizvodnih strojev. Za primer naj povem, kako smo montirali novo težko progno (bluming) v valjarni. Pri tem delu smo morali precej svojega znanja, ki smo si ga do tedaj nabrali, vložiti v montažo. Prav dobro smo se zavedali, da bomo vse stroje in naprave pozneje tudi vzdrževali in popravljali.«

»Torej ste v valjarni prvič resneje pričeli razmišljati o inovacijski dejavnosti. Kdaj pa ste prvič prijavili tehnično izboljšavo?«

»Pri montaži težke proge v valjarni sem prvič resneje pričel razmišljati o tem, da bi lahko tudi jaz s svojim znanjem pripomogel in izboljšal nekatere stvari na novih strojih in napravah. Tako

ni šlo samo za eno tehnično izboljšavo. Kljub novi, še neuporabljeni napravi je bilo treba marsikaj dodati. Vendar, kdo je takrat še imel čas misliti na takšne formalnosti, kot so prijave izboljšav!

Anton Rus

Prvič pa sem na kalilnem stroju nemške proizvodnje izboljšal sprožilno napravo. Tu je šlo za postopek odpiranja in zapiranja kletk pri kaljenju listnatih vzme-

ALI RES UMIRA?

Veste, ko smo tako prvi dan stali na »kru-gu«, lepo postrojeni in »pošlilitani«, kot se za mlade vojake spodobi, ko so nam že tako na Ježka postrizeni lasje iz strahu pred neznanim stali še bolj pokonci kot po navadi, nam je prvič spregovoril naš bodoči komandant. Njegov danes gromoglasni govor se je glasil nekako takole:

»Tovariši! Zbrani ste iz cele Jugoslavije. Prihajate iz različnih družin, verjamete v različne vere in bogove. Med vami so seveda tudi taki, ki ne verjamejo v nobeno vero in nobenega boga. No, enim in drugim povem, da se prekleto motite, če mislite, da v vojski ni bogov. Pri nas so bogovi! Ti bogovi pa so za vas od danes naprej desetarji. Čimprej boste začeli verjeti v njih in jih ubogali, tem lažje se vam bo godilo.«

Tako približno je izzvenela ta komandantova šala, za katero pa se je v vseh kasnejših mesecih pokazalo, da je bila še kako resna zadeva.

Vsa stvar se je iztekla tako, da smo vse tisto bogovsko obnašanje in početje večine desetarjev, ki so se resnično imeli za bogove, prenesli in preživeli brez večjih stresov in posledic. Da pa je bil konec tak, se moramo zahvaliti dejstvu, da smo v tistih težkih trenutkih spet spoznali največjo vrednoto, ki jo lahko da tovariš tovarišu — to je tovarštvo in prijateljstvo v vsakem trenutku, na katerega pa smo začeli v civilstvu počasi in vztrajno pozabljati.

Ze kot rekruti smo torej začeli počasi spoznavati v praksi nešteto krat potrjeno geslo — »v slogi je moč!« Počasi smo doumeli, kako globoko je moralo biti tovarštvo, ko je Srb na hrbtu prenašal ranjenega Slovenca. Tovarštvo so ustvarjali tisti, ki so v svoje hiše sprejemali naše izseljence. Tovarštvo so ustvarjali tisoči, ki so umrli, da bi rešili druge. Spoznali smo, da sloga ni možna tam, kjer ni tovarštva in prijateljstva.

Večina med nami ste še vedno generacija, ki je občutila pomanjkanje, lakoto in strah pred tem, kaj bo prinesel vsak jutri. Morali bi se spomniti, da je kljub vsemu hudemu takrat prijateljstvo in tovarštvo nekaj pomenilo. Z iskrenim zanosom, z vero v sru, da bo jutri boljše in predvsem s tovarštvom se je izbojevala svoboda, se je zgradila nova Jugoslavija in dosegla to, kar imamo danes.

Toda kaj se je zgodilo z nami sedaj, ko imamo svobodo, mir, idealne življenjske in delovne pogoje, ki bi z nekoliko več našega truda lahko bili še boljši? Kaj se je zgodilo, da naenkrat tovarštvo ni več pomembno?

Zakaj danes ne morem biti prijatelj z nekom, ki ima boljši avto, kot ga imam jaz? Nočem biti prijatelj z nekom, ki se mu šef nameje slajše kot meni? Zakaj je zasebno življenje mojih sosedov naenkrat postalo tako zelo pomembno v moji hiši? Kaj je vendar krivo, da pustimo tovarštvo umirati?

Moralo se je skozi mnoga obdobja kriz in problemov, da bi prišli do resničnega samoupravljanja delavcev. Le v slogi in tovarštvu

se je lahko izvojevala odprava zasebne lastnine in izkoriščanja, so se lahko uresničili pogoji svobodne ustvarjalnosti, uveljavila delitev presežnega dela in dobrin na osnovi delovnih rezultatov posameznika in delovnih skupnosti.

Le z vero in zaupanjem v ideologijo jugoslovanskih komunistov, složnostjo in tovarštvom smo vse dosedanje probleme premagali in prešli v obdobje, kjer postajamo celovita samoupravno organizirana družba. Tak sistem pa mora poznati prijateljstvo in predvsem tovarštvo. Posameznik ne pomeni ničesar ali drugače povedano, posameznik ne more nastopati izolirano, temveč le tesno povezano z drugimi delavci.

»Sreče ne more dati človeku niti država niti sistem niti nobena partija. Srečo si lahko ustvari človek samo sam!« je napisal v svoji knjigi tovariš Kardelj (Smeri političnega razvoja socialističnega samoupravljanja). To pa nikakor ni mogoče, če ne bomo ustvarjali takih medsebojnih odnosov, ki bodo poznali tovarštvo in prijateljstvo.

V zgodovini je bilo vedno tako, da je majhno zlo pripeljalo do velikega. Tudi medsebojni odnosi, ki ne poznajo tovarštva, so malo zlo, zato moramo take odnose popraviti.

Vsi se dobro zavedamo, da je pred nami še veliko problemov. Pred nami je tudi vedno več delovnih nalog, ki jih moramo opravljati. Zahteve po večji produktivnosti in boljši kvaliteti so iz dneva v dan večje. V našem sistemu socialističnega samoupravljanja bijemo bitko za nadaljnje utrjevanje in razvoj demokratičnih odnosov med ljudmi. Skupaj poizkušamo ustvariti razmere, v katerih bo človek kar najbolj svoboden, da bo lahko svobodno delal in ustvarjal za svojo srečo.

To je nujen in neustavljiv proces, ki nam daje pravico in obveznost oziroma nas zadržuje, da v njem sodelujemo prav vsi.

Morali bomo spoznati, da v naše medsebojne odnose nikakor ne spada netovarštvo, zavist, govoričenje za oglom ali spletkarjenje in ni treba poudarjati, do kakšnih odnosov ter posledic to pripelje.

Z vero v sru, da gradimo boljši jutri, smo zgradili našo družbo do take stopnje, kot jo imamo danes in tudi sedaj moramo verjeti, da so vsi problemi rešljivi, le da jih bomo mnogo lažje reševali v slogi.

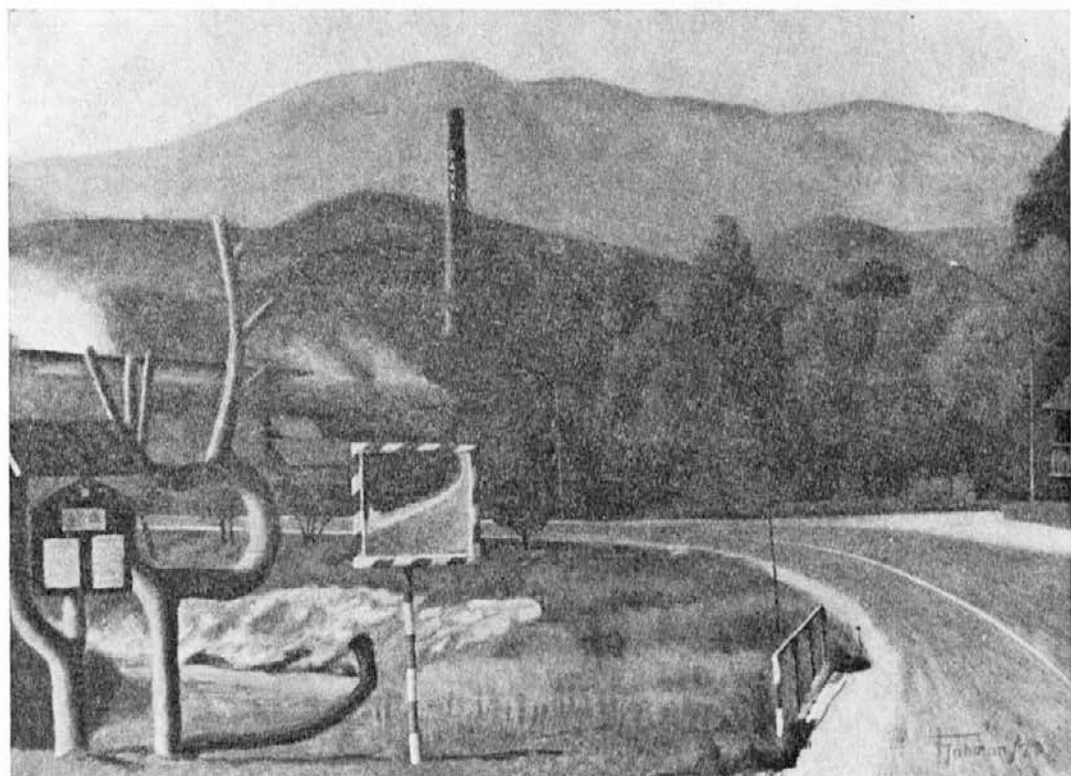
Ni ga problema, ki ga naša delovna organizacija ne bi mogla rešiti, seveda če bo med vsemi sodelavci vladala složnost. Zapomniti si moramo eno — da bi v našem kolektivu vladala sloga in razumevanje, je potrebno tovarštvo, tisto pravo, iskreno tovarštvo, na katerega pa smo začeli počasi pozabljati!

Bojan Lesjak

Rojstvo Titove štafete

»Ob 53. rojstnem dnevu tovariša Tita bo naš oddelek za šport in telesno vzgojo organiziral množično mladinsko štafeto teka po vsej Jugoslaviji. Mladi tekači bodo nosili lepo izdelane palice in v njih pristrčne čestitke ob rojstnem dnevu našega maršala in ponesli v Beo-

grad pozdrave ljudi, ki jih bodo pričakovali ob poti.« Dosti let je že minilo od tega pisma Centralnega odbora Združene zveze antifašistične mladine Jugoslavije, naslovljenega na vsa mladinska vodstva v državi. Tega dne, 10. aprila, so še odmevali streli za severoz-

Franc Johman, Ravne na Koroškem, olje

ČESTITKA

Ob delavskem prazniku ter dnevu mladosti iskreno čestitamo!

Uredniški odbor in KS ZSMS

hodni del naše domovine, vendar to ni oviralo mladincev pri pripravah na slavnostno proslavo rojstnega dne velikega voditelja revolucije; prvega rojstnega dne v svobodi.

Tako je bila rojena Titova štafeta. V 32 letih potovanja je štafeta prepotovala prek milijon dvesto tisoč kilometrov. Nosilo jo je več kot 21 milijonov deklet in fantov. Vedno: najboljši na delovnem mestu, v šoli, na fakulteti, na delovni akciji. To so bili mladinski voditelji, odlični učenci, pridni delavci, vrhunski športniki, udarniki z delovnih akcij, znanstveniki, znani in neznani mladi ljudje iz vseh krajev naše domovine, pa tudi iz zamejstva.

Skoraj ni mesta na zemljevidu Jugoslavije, skozi katerega ni šla štafeta. Potovala je po morju, z avionom, šla skozi eter ipd.

Mladi iz Kragujevca so začetniki ideje o štafeti. V shranjenih dokumentih je zabeleženo: Titova štafeta je nastala 10. aprila 1945. leta. Na pot je krenilo 14 mladincev. Vsak od njih je imel na majici eno črko sporočila TITU — KRAGUJEVAC. Po manjših zapletih, saj tovariša Tita 25. maja ni bilo v Beogradu, jih je osebno pozval naslednji dan. Štafeto je tovariš Tito sprejel v delovni sobi. Govoril jim je o vlogi mladine v revoluciji, bratstvu in enotnosti naših narodov, nalogah pri obnovi in izgradnji domovine. Dolgo so se pogovarjali, skupaj so plesali kolo, v nekem trenutku pa je tovariš Tito zaprosil, da zapojejo pesem »Oj Moravo«. »Te pesmi se, tovariši, dobro spominjam,« je rekel. »To pesem so peli naši proletarci, ki so šli iz Srbije v Sandžak.«

Kako z nekaj besedami izraziti vso ljubezen in hvaležnost, zaupanje in privrženost voditelju revolucije, je vprašanje, ki je vedno »skrbelo« nosilce štafete. Prav zato so nekateri od tistih, ki jim je pripadla čast, da predajo štafeto tovarišu Titu, zadržali in zajecjali, predajajoč pozdrave. Samo en primer. Mlada gim-

nastičarka pred mikrofonom: »Tovariš Tito, čestitam vam v imenu naroda Srbije, ki... ki...« In tu se je ustavila. Prisotni so opazili, da je drhtela, skoraj zajokala, da je s prsti desne roke nervozno mečkala krilo. Spet je poskusila od začetka, toda brez uspeha. Tedaj se ji je približal tovariš Tito, jo čvrsto objel in — se ji zahvalil.

Tovariš Tito je na enem od sprejemov štafete dejal: »Čeprav se ta dan slavi kot dan mojega rojstva, mislim, da bi mu morali dati drugo ime: dan naše mladosti, dan športa, dan mlade generacije in njenega duhovnega in fizičnega razvoja. Mi, starejši, pa se bomo vključili v to!«

Dekleta in fantje so navdušeno sprejeli predlog. Pravzaprav je 25. maj neuradno praznik mladosti že od 1945. leta. Izražajoč enoglasno opredelitev vse generacije CK NOJ tedaj odloči — 25. maj postane dan mladosti, številne Titove štafete pa se združijo v enotno štafeto mladosti. Od takrat se je tudi svečanost predaje preselila iz Belega dvora na beograjski stadion JLA.

Zgodba o štafeti se nadaljuje. Prva štafeta je krenila iz Kumrovc. V sporočilu predsedniku Titu so mladinci poudarili, da je enotnost Titovega rojstnega dneva — dneva mladosti simbol neuničljive povezanosti mlade generacije naše države s Titovo življenjsko potjo, je izraz večne hvaležnosti za vse, kar je napravil za mladino.

Tako vsako leto krene štafeta iz drugega kraja z novimi sporočili. Do sedaj, da se spomnimo, je štafeta krenila iz naslednjih mest: Kumrovec, Zagreb, Devdelija, Titovo Užice, Jesenice, Jajce, Skopje, Titograd, Rudo, Zagreb, Đerdap, Drvar, Landovica, Koper, Iriški venac, Kolašin, Titov Veles, Labin, Brčko in Niš. In sporočilo: MI SMO TITOVA MLADOST — TITO JE NAŠA MLADOST!

V. G.

jo neizmerno ljubezen do našega predsednika. Koliko pristrčnih želja in voščil je prenesenih s štafeto palico skozi tisoče mest in vasi po vsej naši domovini, koliko mladih se pridruži zvezni štafeti z lokalnimi štafetami. To so številke, ki same govore, kolik je pomen le-teh za slehernega mladince, člana ZSMJ, da se pridruži štafeti, da v njej sodeluje.

Iskrenim željam za Titov rojstni dan se bomo pridružili tudi mladi iz naše občine 4. maja, ko bodo štafeto palico ponesli skozi naše kraje naši mladinci. Čeprav je štafeta mladosti akcija mladih in jo skozi mesta in vasi po vsej Jugoslaviji nesejo roke mladih občanov, ne smemo pozabiti vseh tistih ljudi, ki se vsako leto množično vključujejo v to akcijo in tako štafeta mladosti že dolgo ni več samo mladinska, ampak preprosto — naša.

Tako se vsako leto znova in znova zberemo na mestih, kjer teče štafeta, in ko odide, odide z njo tudi naš pozdrav človeku — tovarišu, ljubljenu predsedniku Titu, državniku svetovnega pomena, neumornemu borcu za mir, svobodo ter neodvisnost vsega človeštva.

Zato mi najbrž ni potrebno napisati želje, da bi tudi letos tako množično pospremili štafeto mladosti, ki bo v naših krajih 4. maja le kratek čas, saj jo čaka še dolga pot po Jugoslaviji, da bi 25. maja, na dan mladosti, pripela do Tita.

Tisti dan bo za vse naš praznik in vsak naš pozdrav, vsaka naša želja bo na simboličen način združena v zadnjem prinašalcu štafete palice. 25. maj je dan mladosti, dan vseh, ki imamo radi tovariša Tita in našo domovino, to je dan, ko živimo za našega TITA.

Rudi Mlinar

V OO ZSM SGV se zavedamo napak

OO ZSM SGV je imela programsko-volilno konferenco v sejni sobi DPO. Udeležili so se je tudi predstavniki DPO ter vodstvo TOZD SGV. Prisotnost na konferenci je bila skromna; to pa zato, ker mladina v naši OO ni preveč aktivna, dela namreč samo majhen krog mladincev, drugi vzrok za neudeležbo pa je bil ta, da delovodje niso pustili na konferenco vseh mladincev zaradi nujnega dela in pomanjkanja delavcev v centralni delavnici. Na konferenci smo izvolili novo predsedstvo ter delegate za opravljanje funkcij v organih ZSMS.

Novost organiziranja v naši OO ZSM je v tem, da smo namesto referentov uvedli komisije. Predsednik komisije pa je obenem tudi član predsedstva OO. Za ta korak smo se odločili zato, da smo zajeli čim širši krog mladih. S tem bi se naj povečala aktivnost, saj do neke mere velja pravilo, da moraš najprej postaviti naloge in funkcije in šele potem se lahko dobro dela.

Razprava je pokazala, da sodelovanje med DPO še ni na takem nivoju, da bi lahko bili zadovoljni. Pri sprejemanju samoupravnih aktov, delegiranju delegatov za SIS ter drugim dogajanjem v TOZD bi bilo nujno potrebno večje sodelovanje ter enoten pristop k skupnim akcijam, saj imajo DPO enake cilje in naloge za uresničevanje zakona o združenem delu. Dogajalo pa se je, da so pristopili k mladim šele takrat, ko je bilo nujno potrebno in sami nalog niso mogli opraviti. To se je, za ilustracijo, zgodilo ravno pri delegiranju delegatov za ZIS.

V naši OS ZSM SGV bomo morali najti pravo pot do tistih mladincev, ki niso aktivni in niso včlanjeni v ZSMS. Ugotoviti moramo vzroke, zakaj niso aktivni ter popraviti morebitne napake, da bi se to stanje popravilo oziroma izboljšalo. V informacijo samo to, da šteje TOZD SGV 408 delavcev, od tega 150 mladih, v OO ZSM pa je včlanjenih samo 71 mladincev! In, ne nazadnje še to, da je od teh samo četrtnina aktivnih!

Tudi pri zaposlovanju novih mladih delavcev bomo morali urediti tako, da bo že takoj ob sprejemu v naš kolektiv prisoten mladinec, ki bo novince seznanil z delom mladinske

Štafeta mladosti — 4. maja v občini Ravne

Stari trg pri Kosovski Mitrovici je bil letos izbran za začetek poti štafete mladosti. Štafeto palico je prvi ponesel 24-letni rudarski tehnik rudnika »Trepča« v Starem trgu Rahim Mehmeti. Tako so krenili prvi pozdravi tovarišu Titu za njegov 86. rojstni dan iz rova

v starem rudarskem naselju, od koder so izšli mnogi prekaljeni rudarji v preteklosti in tudi sedanjosti.

Tisti dan, 26. marca, se je začela vsakoletna največja akcija ZSMJ, ki že vrsto let na tak veličasten način znova in znova dokazuje svo-

Franc Boštjan, Podjuna, olje

DROBEC IZ NOB

Sence dreves so se vidno daljšale in videti je bilo, kakor da hočejo s svojimi razprostrtimi, zloveščimi rokami prikriti travnike in njive ter tu in tam se je še kak, od sonca obsjan košček prostora boril proti njihovi moči. Koruza je rahlo zašelestela. Človek bi si mislil, da bo zdaj zdaj planil iz nje dolgouhi zajec ali pa bo poskočila plašna srna. Nič takega se ni zgodilo. Med koruznimi stebli se je prikazala ženska glava. Pogledala je na vse strani, a ko je nato spet utonila med listje. Od daleč se je slišala pesem pastirja, ki je gnal svojo čredo s paše. Kmalu za njim je po poljski poti priškripal voz, poln krompirja, da sta ga kravi komaj vlekli. Za njim spet živina.

Ničesar več ni bilo slišati, le reka je zamolklo pošumevala. Njeno pljuskanje se je mešalo z glasovi ptic in z otožno murnovo pesmijo. Na pokrajino je potihlo legel mrak. V koruzi je ponovno zašumelo. Ženska je zdaj previdno stopila na ozaro in se pri tem nemirno ozrla okrog sebe. Prav nič varno se ni počutila.

»Da mi le še to uspe!« je utrujeno vzdihnila in se zazrla proti vasi, odkoder so bile vidne lučke.

»In če niso več živi? Če so jih Nemci?« ji je nenadoma šinilo v glavo. Tako živi so v spominu dogodki. On je prišel iz nemške vojske na dopust. »Nazaj ne grem več!« ji je rekel. Ostal je doma. V hiši, pod posteljo, si je skopal jamo in si jo preuredil v skrivališče. Vse je kazalo, da bo tako varen. Neke noči so potrkali na vrta Nemci. Hoteli so vedeti, kje je. Domači so se pretvarjali, da ničesar ne vedo, da je odšel nazaj. Njo so odvedli v taborišče, le da je od tam pobegnila skupaj s še dvema.

In sedaj je tu, komaj četrte ure hoda od doma. Noč je bila svetla. Koraki so ji neslišno drseli po rosnih travah. Domača vas se ji je z vsakim korakom bližala in dobivala vse jasnejše obrise. Poznala je vsako ped zemlje. Vaška cesta je bila prazna, nikjer žive duše. Pri prvih hišah se je ustavila. Luči so gorele le še tu in tam. Povsod tišina, gluha tišina... Kot senca je smuknila ob luči. »Najbrž že spijo,« je pomislila, a obenem jo je spreletela strašna misel: »Kaj pa, če so ga našli? Morda so vse postrelili... Ne, to ni mogoče!« Strah in veselje sta jo za hip ustavila.

Stopila je pod okno. Zdelo se ji je, da sliši rahlo dihanje. Rahlo je potrkala po oknicah. Nato je čakala in prisluškovala. Minute so se ji zdelo strašno dolge.

»Kdo pa je?« je slišala glas iz sobe. »Jaz, Lizika,« je pritajeno zašepetala. Od znotraj so se zaslišali razburjeni glasovi. V ključavnici je zarožljaj ključ.

»Lizika!« Besede radosti in sreče so zamrle v objemih.

Spet sta bila srečna. Bila sta skupaj; vse dneve sta preživela v sobi. Lizika je šivala, on pa je delal v hiši. Če je bilo nevarno, sta se skrila. Večkrat so ropotali okovani nemški škornji nad njima. Zadrževala sta dih in napeto čakala.

Nekega dne ju je vznemirila vest, da so pri rekli ubili neko dekle, druge pa pretepli. Iskali so po hišah, vsi so se bali.

Zvečer je soseda prijekala k njim in povedala, da gre njen mož k partizanom. Drugi

teden da gre. Noče se več skrivati! O, kdaj bo konec tega trpljenja? To jima je dalo misliti, kot da bi se šele sedaj spomnila na partizane. Dolgo v noč sta razmišljala o tem.

»Sosed ima prav!« je rekel. »Tako ne gre več naprej, tudi moj trenutek je prišel!«

Žena mu je samo prikimala. Znočilo se je. Nekdo je polglasno poklical pod oknom. V veži so se še enkrat objeli, si segli v roke. Pred hišo so čakali fantje. »Gremo?« je vprašal. Prikimali so.

In jutri? Jutri bo morda spet vzšlo sonce... Sence nad pokrajino bodo izginile.

Silvo Jaš

JUNIJ 78

Priprave na letošnje srečanje BRATSTVO IN ENOTNOST, ki bo potekalo na Ravnah od 16. do 18. junija, gredo h koncu. Program srečanja je že precej časa izoblikovan; zdaj gre le še za izpopolnjevanje podrobnosti. Organi OK ZSMS so prevzeli celo vrsto zadolžitve; vse z namenom, da akcija kar najbolj uspe. Tolikokrat poudarjamo vrednost bratstva in enotnosti med narodi, zato ga moramo tudi primerno gojiti, spoštovati, ceniti in negovati. Če vladajo med nami prisrčni, prijateljski odnosi, nam ne sme biti težko zanje tudi kaj storiti, če ne drugače, pa vsaj ob priložnostih, kot je to letošnje srečanje.

Poskrbeti je bilo treba, da bodo vsi občani dobro obveščeni in pripravljani tudi aktivno sodelovati. Gre predvsem za to, da je treba sprejeti na prenočevanje mladinke in mladince iz vseh 9 pobratenih občin (deseta je naša občina), to pa je 450 mladih! Mladine je v naših krajih dovolj in prav gotovo bi vsak izmed

vas sprejel na dom gosta iz domovine, prepričati je treba le še nekatere starše. Mnogo prijateljskih vezi se je že spletlo po tej poti na prejšnjih srečanjih, mnogi prijatelji se bodo letos znova srečali na Ravnah, mnogi novi pa drugo leto na petem srečanju.

OK ZSM je v vsako OO poslala prijavnice, ki naj bi jih doma skupno s starši izpolnili in vrnili na OK ZSM Ravne (zaradi evidence). Odločitev prav gotovo ne sme biti težka. Če bo treba, se bomo domači v teh dveh dneh tudi malo manj udobno namestili, saj vendar nihče med nami ne želi, da bi mladi ponesli v širo domovino vest o nič kaj gostoljubnih Slovencih (občina Ravne na teh srečanjih predstavlja Slovenijo, saj je edina udeleženka!).

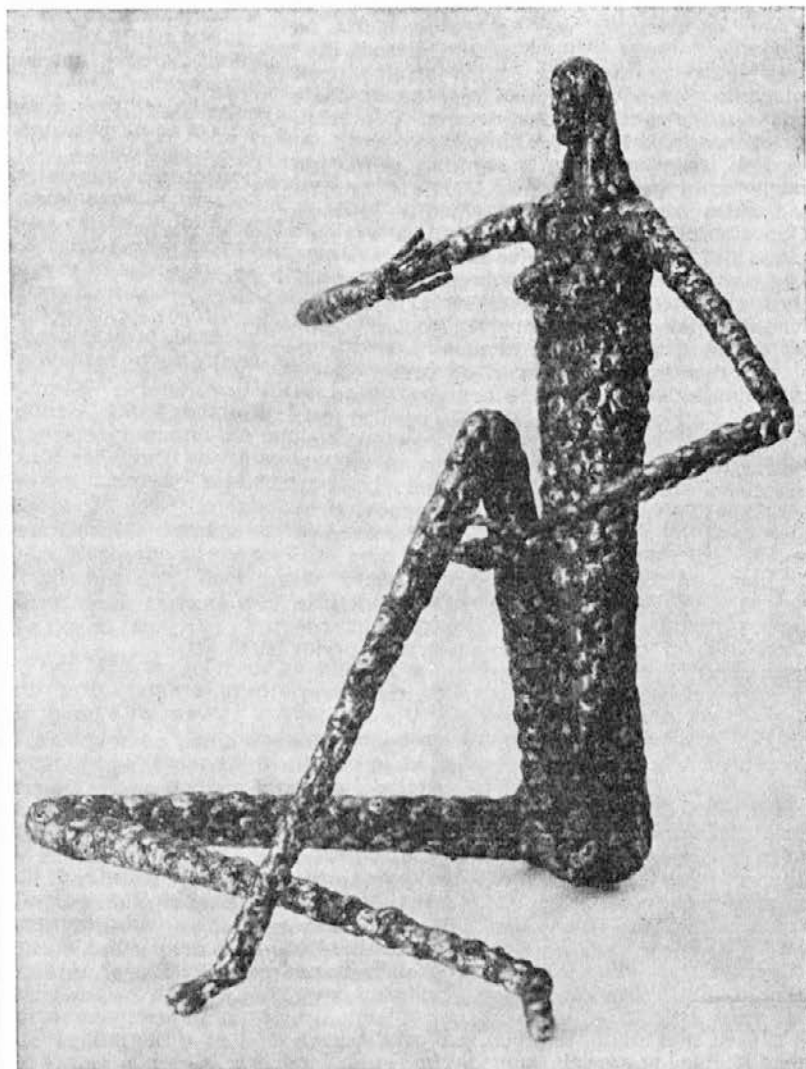
Če se še niste odločili ali če o tem slučajno sploh nič niste vedeli, še vedno ni prepozno. Kar sporočite na OK ZSM Ravne (telefon 86-294), koliko mladih ste pripravljani sprejeti!

Že od tretjega srečanja, ki je bilo lani v Bostanski Dubici, skušamo predvsem člani COP čim več podatkov o letošnji akciji sporočiti v širšo družbo. Upamo, da smo vas do neke mere le seznanili z njo. Seveda se tu naše dolžnosti ne končujejo, predvsem se bomo morali potruditi prav v dneh srečanja. V mesecu juniju pa nameravamo izdati kar dva biltena. Prvi bo ciklostiran, približno 400 izvodov, in je plod sodelovanja 8. razredov OŠ v občini. Mogoče bo to kar majhno presenečenje.

Drugi bilten bo obsežnejši, tiskan v več izvodih kot prvi. Tudi tega bomo razdelili med udeležence srečanja. Popetren s fotografijami bo skušal predstaviti občino Ravne — gostiteljico 4. srečanja BRATSTVO IN ENOTNOST. Upamo, da bomo tudi na ta način ostali mladim v trajnejšem spominu in da bodo na te dni večkrat z nasmehom pomislili.

Mnogo imamo s tem v zvezi želja, načrtov; tudi volje ne manjka. Preostane nam še, da se vsi skupaj potrudimo in držimo pesti, da se nam bo zares posrečilo!

M. V.

Alojz Potočnik, *Sedeča, varjena kovina*

organizacije ter ga tudi včlanil v OO ZSM. Vsekakor pa ne smemo pozabiti, da smo precej, če že ne preveč, pozornosti posvečali športu in kulturi, vse premalo pa idejnopolitičnemu delu, družbenoekonomskim odnosom, ljudski obrambi ter delavski samozaščiti. V bodoče naj bo na prvem mestu idejnopolitično delo, potem DEO, splošni ljudski odpor ter šele nato šport in kultura. Seveda pa zadnjih dveh tudi ne smemo zanemarjati, saj z rastjo kulture raste tudi človekova osebnost. Več pozornosti bi morali kulturi in športu posvečati v krajevni skupnosti.

Peter Šumnik

Zahrumele so gore

Gore: gledam vas z domačega dvorišča; vaše strme žlebove, zasnežene gozdove in sivo skalovje. Vaši grebeni se spajajo z nebese v čudovito barvno celoto. Videti ste mirne, sploh ne rohneče in lomeče pod sabo vse, kar se vam zoperstavi, kadar zatresete svoja temena.

Takrat je bilo drugače, najprej so bile sanje: »Tečem po zelenem, od sonca obsijanem travniku, ves lahkoten preskočim potok in po zraku zaplavam nekam proti plavim obokom neba. Lahen, topel veter me boža po razgretim obrazu in odkriva ljubezenske arije mogočnega ptičjega zbora, skritega v krošnjah dreves. V daljavi šume slapovi in na jasi ob leseni koči stoji postava dolgih las ter igra na flavto. Melodija me vleče k tlom...«

Potem je nenadoma prišlo močno tresenje, škripanje lesenih tramov, bilo je kot divjanje viharjev med nemočnimi drevesi. V hipu se zavem; živel sem v sanjah vročega poletja, sedaj pa sem na ležišču koč na Grohatu pod Raduho. Močni sunki preženejo še zadnje znake dremavosti in ga spremene v dramatične, skoraj že grozne trenutke v objemu neznane sile narave. »Potres, potres!« vpijejo. »Seveda, potres.« Se mi zdi stvar takoj logična. Vržem odejo s sebe in skočim pokonci. Nejasno zrem v temno podstrešno sobo, ki jo osvetljuje medla svetloba, pronicajoča skozi line v zidu. Pogradi postanejo nemirni, prijatelji vstajajo. Sunkovito tresenje koč se je umirilo, zavezala je tišina, mir, pogojen z veliko uganko. »Sneg je zdrsnil s strehe,« prihiti glas iz kota, kjer leži prijatelj Milan. »Verjetno je zdrsnil sneg,« takoj ponovim za njim, kajti stvar se mi zdi že bolj umevna kot potres, bolj možna v tem okolju.

Ida stvar že kar strokovno razjasni: »Kako je mogel zdrsni sneg, saj je vendar južen, to je nemogoče!« pravi.

In nekdo ponovi za njo: »Saj je res nemogoče!«

Oči so se že privadile na mrak, različno vidim preplašene obraze. Zavetje odej me spet zvabi. Za trenutek vsi utihnemo. »Karla pa verjetno še spi,« s hudomušnim glasom pretrga tišino Franček, da se vsi ozremo proti njenemu pogradu. Začuden glas izpod odeje nas hitro prepriča o nasprotnem. V ozračju še vedno ždi veliko vprašanje negotovosti, ki ga reši Franček. Stopi k oknu in skozi lino pogleda na prosto. »Jezus, Marija!« zatarna s tankim ženskim glasom. »Pridite gledat!« Odpre okno, da v sobo plane svetloba. Vsi planemo tja, čeprav je njegovo tarnanje zgledalo sila neresno. Zunaj močno sneži. Droban, so drast sneg udarja ob stene in ustvarja zateglo, žalostno melodijo. Prav turoben pogled se ponuja v pozdrav dobremu jutru.

Takrat se mi odpro oči in od presenečenja mi zmanjka besed. Majhne brunaste bajte, ki nam je tolikokrat nudila zavetje, nam je dala veliko lepih trenutkov pozimi in poleti, smo bili vedno veseli ob pogledu nanjo, ni več. Le ogromen kup snega leži na njenem mestu in iz snega štrli nekaj polomljenih tramov. Drevesa naokrog so okleščena in levi del koč se zdi ves raztrgan.

»Plaz... Plaz!« gre tiho med nami. Sneg zunaj pa naletava, zakril je vse naše včerajšnje sledi, pokril je drevesa, skalovje, ogromno melišče. Gora ni vzdržala! Zahrumelo je in preko skal ter dreves udarilo naravnost v koč.

Zdi se mi skoraj nemogoče, pa vendar je res, pogled skozi okno odkriva resnico. V sobo plane Edi, oskrbnik, ki ima z ženo sobo na nasprotnem delu koč in ju je plaz, ki je udaril skozi okno, vrgel naravnost iz postelje. Pomislil na smuč, ostale so na verandi, le kje so sedaj zakopane, morda polomljene?! Oblečem se in odidem v spodnje prostore. Soj baterije mi pokaže razpokano steno, zamaknjene tramove — sunek je moral biti strašen! Razbita veranda in prostori ob njej so zasuti s snegom. Še dobro, da smo sinoči odstranili plezalno opremo in čevlje. Vrata v kuhinjo se ne dajo odpreti, razbito steklo pokaže sneg, ogromno snega.

»Veseli smo lahko, vsaj celi smo ostali!« reče nekdo. Res je, veseli smo lahko in trdno

ogrodje koč moramo gledati s spoštovanjem. Preplašeni obrazi deklet spet dobe barvo, na usta se vračajo nasmehi.

Ogledamo si plazišče. Le nekaj ostankov tramov in desak nas pozdravi. Najdemo dve smučarski palici, kar nas spodbudi, da začnemo mrzlično riti po snegu na verandi. Kmalu odnehamo, ostanke smuč bomo pač našli spomladi. Gornji del koč je ves v snegu, nalomljeni tramovi kažejo žalostno podobo nemoči. Napis »Koča na Grohatu« je zakrit, še sinoči nas je tako lepo pozdravil, ko smo se vrnili s plezanja.

Gora je zavita v meglo, čutiti je napetost, kot da bo vsak hip spet kaj pridrvlo. Iz neba se venomer vsipajo snežinke.

In potem gazimo proti Bukovniku. Menjaje se v vodstvu utiramo pot, se vdramo do pasu, pod vsakim drevesom počivamo. Venomer se oziramo proti melišču. »Vsaj zdaj še miruj!« sijejo prošnje iz naših oči. Med ogromnimi drevesi na rebu pod koč nas vseeno spet preseneti. Nenaden pok in manjši plaz se je bliskovito pognal po strmini. Ampak, to divjo igro smo opazovali lepo na varnem.

Zahrumele so gore, tokrat na drugačen način. Milan Vošank

Majsko razmišljanje

Vračali so se Jure, Milan ter Tone na lep majski dan iz šole proti domu. Ker so doma iz istega kraja, celo sosedje so, so v vseh teh dneh, odkar so hodili v šolo, postali dobri prijatelji. Bili so polni idej, verjetno že zato, ker je bil maj in da so bili vsi v tistih letih, ko postane ljubezen potreba. Dala jim je veliko snovi za razmišljanje. Čeprav niso bili sanjači, nasprotno, šolo so vsi vzeli resno, je vendar sladkobni vonj cvetočih češenj ob cesti vplival nanje razposajeno, da je vsak pogovor zamrl že prej, kot se je začel. Kam? — so se spraševali.

»Jaaa, najprej domov... potem pa v gostilno, pa ne na pijačo, ampak poslušat nove plošče v džuboksu.«

»Dobro bi bilo ostati tudi doma. Po televiziji bo prenos nogometne tekme!« je dodal drugi.

»Tudi v knjige bi bilo dobro pogledati, saj se vedno bolj bliža konec šolskega leta in nekatere ocene bi vsekakor kazalo spraviti malo višje...« je modroval tretji. »Kam torej?«

»Morda bi bilo dobro povabiti dekleta na sprehod. Majski gozd je poln skritih presenečenj!« se je razgovoril Tone.

Misli so se podile po njihovih glavah. Prav tako, kot se podi topel majski veter skozi krošnje dreves. Pot je bilo dolga, pesek je enakomerno škripal pod njihovimi nogami. Korak se je umiril, šolska torba je postajala vedno težja. Sočasno so tudi njih misli postajale mirnejše.

»Gremo na mladinski sestanek!« je predlagal Jure. »Že dolgo nismo bili in spodobilo bi se, da se bolj resno vključimo v delo mladinske organizacije,« je bolj zase razmišljal dalje. Ostali niso bili navdušeni nad njegovim predlogom, saj jim je vsekakor bolj ustrezalo postopanje in uganjanje norčij.

Nenadoma se je pot razcepila na tri manjše, ki so vodile k njihovim domovom. Za trenutek so obstali.

»Torej gremo?« je rekel Jure. »Ne, jaz že ne grem!« je pohitel Tone in tudi Milan je prikimal. Razšli so se.

Tudi popoldne niso bili skupaj. Jure je bil na sestanku, Tone med prijatelji v gostilni, Milan pa doma ob knjigi.

In konec? Ni ga! V življenju smo si lahko tako blizu, a hkrati tako daleč. Izbiramo si različne poti v življenje. Juretova pot, ki je vodila med mlade člane ZSMS, ki so poleg vsega drugega našli še čas za vprašanja družbe, gotovo ni bila slaba pot. Rudi Mlinar

MISLI

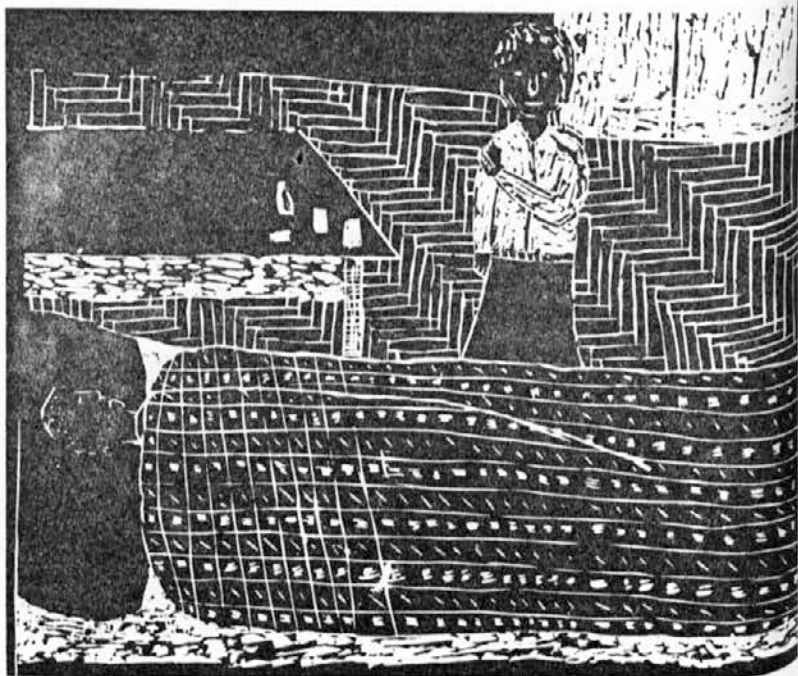
Ljubezen je izvor vseh bolečin. Ni bolj neumne stvari, kot zaljubljenim ljudem dajati nasvete.

Zaljubljen človek nikdar ne misli, saj tudi ne more misliti — trezno in logično namreč. Taki ljudje so vedno pijani. Dan za dnem se bolj pogrezajo v opojno čustvo svoje neskončne ljubezni — vsi si mislijo, da je njihova ljubezen res »neskončna«, »večna«, »brez mej in kraja« in v teh domnevanjih — to je namreč posebna bolezen duše — so slepi za vse ostalo, razen svojega ideala; in to je ravno tisto zlo, ki tiči v ljubezni. F. K. Meško

Ljubezen je samo norost; in pravim vam, da zasluži temnico in bič, kot zdravijo norost: razlog, zakaj je ne zdravijo tako, je v tem, da je ta blaznost tako pogostna, da so zaljubljeni tudi sodniki. Shakespeare

Uredniški odbor sestavljajo Jože Pačnik, Marjana Volmajer, Rudi Mlinar, Franjo Miklavc, Silvo Jaš ter Vida Gregor, ki je odgovorna tudi za vsebino Mladega fužinarja.

Vse sodelavce »Mladega fužinarja« prosimo, da v bodoče oddajajo svoje prispevke v mladinski sobi do vsakega prvega v mesecu.

Marijan Kotnik, 6. b, »Ob bolniški postelji«, linorez

MNENJA DELAVCEV:

Kako združiti praznovanje in žalovanje

V železarni smo s časom uvedli dve lepi navadi: za državne, republiške in občinske praznike izobešamo državne in partijske zastave, prav tako ob volitvah in kongresih. Če pa umre naš sodelavec, izobesimo črne zastave. Zastavam oziroma dogodkom primerna je tudi glasba, ki jo ob takih dneh poslušamo po zvočnikih: borbeno, poletna in poskočna ali pa umirjena ali resna.

Vse je v redu, dokler se ne zgodi, da umre sodelavec ali sodelavka v času, ko želimo (ali bi morali) obeležiti praznik ali politični dogodek z državnimi zastavami, spodobi pa se prav tako, da bi po običaju hkrati izobesili tudi črno. Kaj storiti, čemu dati prednost — žalovanju ali praznovanju? Bi morda obesili črno zastavo poleg rdeče? (Tako so na primer naredili pri »Večeru« v Mariboru v času 8. kongresa ZKS.) Bi obesili samo državno in partijsko, črne pa ne?

Na videz malo pomembno vprašanje, v resnici pa precejšnja zadeva, ko pride do tega. Razmisleka vreden je predlog, da bi nekje znotraj plota imeli poseben drog za žalno zastavo. Še bolj velja preudariti, ali naj (kot doslej) ob smrti sodelavca vse do pogreba (dva dni) vrtimo klasično glasbo ali pa preberemo osmrtnico, dodamo žalostinko, nato pa nadaljujemo običajen spored. Predlogi so različni, okusi še bolj. Kaj o vsem tem menijo, smo vprašali nekatere naše delavce. Takole so povedali:

Jana Solar, tajnica v DS za gospodarjenje:

»Zamisli, da bi imeli poseben drog za žalno zastavo nekje znotraj plota, se mi zdi kar v redu. Morda bi se tak način dal razumeti kot simbolika, da naj bo spominjanje (o žalovanju pri vseh 4800 zaposlenih najbrž ne bi mogli govoriti) na umrlega sodelavca

nekaj našega notranjega, ne pa namenjenega navzven. O predvajanju glasbe pa bi težko karkoli rekla; morda je dva dni res nekoliko dolgo. Kakorkoli bomo že naredili, bo najbrž moralo biti prav, saj tisti, ki so jim te manifestacije namenjene, jih ne čutijo več. Niti ne gledajo plapolanja črne zastave niti ne poslušajo Beethovna ob srbskem pasulju. Osebnostno mi je razmišljanje o smrti neprijetno, lahko bi rekla celo zoprno in v njem vidim samo eno dobro stran. Opominja nas namreč, da je naše življenje kratko in nas navaja k temu, da ga preživimo s čim manj tabuji in tako, da bomo, dokler smo živi, drug drugemu čim manj napoti.«

Alojz Knez, ravnatelj TOZD industrijski noži:

»Ko v železarni izobesimo črno zastavo, s tem sporočimo, da je umrl naš sodelavec ali sodelavka. Menim, da tega v nobenem primeru ne smemo opustiti. Tudi takrat ne, ko smrt poseže po naših zaposlenih in sovпада s praznovanjem državnih, republiških in občinskih praznikov, in ob tej pri-

Alojz Knez

ložnosti izobesimo rdeče zastave. Moj predlog je, da se izognemo temu neprijetnemu vprašanju, tako da postavimo v bližini sedanjih drogov še enega, ki bo namenjen izključno izobešanju žalne zastave. Tako ne bo prišlo do podobnega dogodka kot ob 8. kongresu, ko je morala črna zastava romati z droga in dati prednost rdečim.

Kar pa se tiče resne — žalne glasbe, ki jo predvajamo ob smrti naših zaposlenih, menim, da je čisto dovolj, če jo bomo v bodoče vrteli en sam dan. S tem bomo posvetili našo pozornost preminulemu sodelavcu ali sodelavki. Naslednji dan pa ne bi smeli dati prednosti zabavni glasbi, temveč bolj borbeni. Pa še nekaj misli o

igranju naših godbenikov na pogrebih. Precej se slišijo pripombe, da je naših godbenikov ob igranju žalostink na pogrebih dosti več, če umre kateri od vodilnih delavcev v železarni, kot pa če umre preprost delavec. Menim, če smo si že enakopravni v združenem delu, bodimo tudi ob smrti.«

Franc Modrej, TOZD rezalno orodje:

»Nikakor mi ni všeč, da včasih kar na hitro odpravimo našega umrlega sodelavca ali sodelavko. Če smo z njim delali toliko let, bi mu že morali bolj izkazati naše žalovanje. Vem, da vsega tega oni ne občutijo niti ne vidijo našega obnašanja. Pa vendar, bodimo

Franc Modrej

ljudje! Izkažimo se vsaj za sorodnike in druge. Prav bi bilo, da bi žalna zastava bila izobešana ves čas, dokler pokojni sodelavec leži v mrliški veži. Ne vem, zakaj bi bilo tako napak, če bi hkrati bile na drogovih rdeče in črne zastave. Kot kaže po zadnjem dogodku, o katerem smo zvedeli tudi v naši TOZD, bomo le postavili še dodatne droge, ki bodo namenjeni za črne zastave. K temu bomo morali primerno izbirati tudi glasbo. Na Prevaljah, kjer sem zaposlen, nimamo teh pogojev, kot naši sodelavci na Ravnah v železarni. Nam ob malici ne igrajo vesele in žalostne viže, saj nimamo lastnega ozvočenja. Tako o izbiri glasbe ne bi mogel česa reči. Tudi primera: črna zastava na drog, črna zastava dol, do danes še nismo imeli.«

Ivo Mlakar, referent za tehnično propagandno gradivo, TOZD raziskave in razvoj:

»Nedvomno bomo morali postaviti še nekaj posebnih drogov za črne zastave v času, ko umre sodelavec ali sodelavka. Veljalo bi jih postaviti pri glavnih vhodih v železarno vzhod — zahod v bližini vratarnic. Prav tako bi veljalo na vidnih mestih pri vratarnicah namestiti ob času smrti obvestilno tablo, primerno oblikovano za tak dogodek in nanjo napisati na poseben papir o pokojnem sodelavcu ali sodelavki. Vsebina naj bo kratka: kdo je bil sodelavec, iz katerega obrata in čas pogreba.

Ivo Mlakar

Prav bi bilo, da bi po ozvočenju prebrali osmrtnico in zavrteli žalostinko, eno ali več, nadalje pa primerno vsakdanjo glasbo. To naj bi se ponavljalo nekajkrat med malico oba dneva, če sta delovna.«

Anton Vehovar, ravnatelj TOZD energija:

»Huda in žalostna je vest o smrti našega sodelavca, posebno še za tiste, ki so ga dobro poznali, z njim skupaj delali, se igrali, prepirali, se skupaj veselili in žalostili. Nikoli več ga ne bomo srečali, se z njim pogovarjali, ostal nam bo le spomin, različen pač, kolikor ga je kdo poznal. In vendar, če pravočasno zremo, da nas je za vedno zapustil, se lahko srečamo še zadnjič z njim na njegovi poti k večnemu počitku.

Lepa navada je razobešanje črne zastave, s katero kolektiv izraža žalovanje za preminulim delavcem. Zato menim, da je prav, da se ta navada še naprej opravlja. Poleg simboliziranja žalosti ima črna zastava nedvomno tudi veliko informativno vlogo, saj nas prav ona pri vstopu v železarno obvešča, da je nekdo od naših sodelavcev umrl. Takrat takoj ali v najkrajšem času zremo še za

Anton Vehovar

Jana Solar

ime. To informiranje omogoča ožjim sodelavcem in znancem, da se z njim še enkrat srečajo, preden ga pokrije zemlja. Seveda pa imamo poleg žalovanja še druge obveznosti in navade pri drugačnih dogodkih, pri katerih pa izobešamo državne in partijske zastave. Te zastave nimajo toliko informativnega pomena za sodelavce. Večina že vnaprej ve za bližajoči se praznik ali svečan dogodek. Za to informiranost poskrbijo druga obveščevalna sredstva. Torej se pridružujemo kot kolektiv širši javnosti pri praznovanju takih dni in to javnosti izražamo z zastavami. Kadar pa oba dogodka sovpadeta, ne moremo enemu ali drugemu posvečati nič manj pozornosti. Zato je prav, da so tudi obojne zastave izobešene, vendar ne skupaj. Prav je, če je žalna zastava obešena znotraj ograje, vendar dovolj blizu glavnih vhodov. Prav je tudi, da je tam na razglasni deski objavljena osmrtnica.

Glasba je naša vsakdanja spremljevalka in večina ljudi rajši poslušajo vedro in lahko glasbo. Ob žalnem dogodku pa ni primerna, vsaj za ožje sodelavce in znance preminulega ne. Naj se v času žalovanja torej predvaja resna glasba, saj je tudi kvalitetnejša od zabavne in menim, da je tudi vedno več sodelavcev, ki jo cenijo in radi poslušajo.

Bojan Hovnik, analitik — planer v DS za gospodarjenje:

»Mislim, da bi bilo treba postaviti še en drog, in to pri glavnem vratarju ter pred upravnim splotjem. Tako bi lahko hkrati visele državna, republiška, partijska in žalna zastava. Verjetno nobena ne bi motilo, da bi bil drog že v sklopu postavljenih. Lahko pa bi bil tudi za spoznanje nižji od ostalih.

Bojan Hovnik

Verjetno pa so zaradi glasbe ob smrti sodelavke ali sodelavca različna mnenja. Menim, naj bi se na dan pogreba vrtela glasba le pred objavo osmrtnice, del tudi po njej, in to samo odlomek s plošče. Seveda bi se to moralo večkrat ponavljati.

Predvajana glasba naj bi bila umirjena, ne pa kako razbijanje po klavirju ali kakem drugem instrumentu, kar večkrat poslušamo.

Žalostno pa je drugo. Na upravi razen v jedilnici ne moremo poslušati glasbe ob malicah, obvestila pa, če so že, se sploh ne slišijo ali pa zelo slabo. Na videz res malo nepomembno vprašanje, a kaj, ko ga ta anketa ne bo rešila.

F. Rotar

Druga stran o „Mnenjih delavcev“

V DS kadrovske splošnih zadev smo prosili **Janko Dežmana**, sekretarja skupnih organov upravljanja, ki je zadolžen tudi za nekatere protokolarne zadeve v železarni, naj odgovori na vprašanja, ki se tičejo žalovanja in praznovanja v naši delovni organizaciji.

»Če vprašate, kako združiti praznovanje in žalovanje, potem bi najprej popravil vprašanje na: kako uskladiti oba dogodka, če slučajno sovpadata, kot se je to pripetilo med 8. kongresom ZKS. Takrat je umrla naša sodelavka in je bilo potrebno izobešiti črno in rdečo zastavo obenem.

Tako praznovanja kot žalovanja so dogodki, ki bolj ali manj vznemirjajo človeška čustva. Dati formalno obeležje tako enemu kot drugemu obenem je s čisto humanega vidika najbrž težko. V bistvu niti posameznik niti določena skupina ljudi, še manj pa družbena skupnost ne more resnično praznovati in resnično žalovati obenem.

No, tu gre bolj za vprašanje načina izobešanja zastav, kadar umre delavec naše delovne organizacije. S tem v zvezi tudi vprašanje predvajanja ali nepredvajanja glasbe po razglasni postaji in še nekatera druga vprašanja.

Pieteta je občutljivo področje medčloveških odnosov. Včasih se z indiferentnim obnašanjem do čustev posameznega prizadetega sodelavca res neprimerno izkažemo. Lahko pa trdim, da tak, neprimerno izkazan odnos do prizadetega običajno ni nameren, in da nasploh postajamo indiferentna družba, brezčutni do problemov svoje okolice, včasih celo do svojih najbližjih. Če je že v odnosih med sodelavci v neki delovni sredini čutiti več topline, kar je najbrž objektivno pogojeno, pa je odtujenost sodobnega človeka zlasti z vidika medsebojnih kontaktov prebivalcev v novih stanovanjskih »spalnih« naseljih več kot očitno dokazana. Izhajajoč iz tega ugotavljam, da posvečamo na splošno mnogo premalo pozornosti tudi takim navidezno nepomembnim vprašanjem, kot je izobešanje črne zastave ali objava osmrtnice, organizirano slovo sodelavcu, ki bi moralo biti najbrž bolj spontano in še marsikaj.

Kot urejamo vsa ostala vprašanja dela in poslovanja ter samoupravnega odločanja in ne vem kaj še vse s samoupravnimi splošnimi akti, bomo vsekakor morali tudi te zadeve na samoupraven način čimprej ustrezno urediti. V pripravi je pravilnik o ravna-

nju z obiskovalci in o drugih protokolarnih vprašanjih, ki bo v posebnem, ločenem poglavju opredelil tudi omenjena vprašanja. Ta pravilnik naj bi obravnavali in sprejeli konec poletja. Kar velja za vse samoupravne splošne akte, bo veljalo tudi za tega, in to je, da ga ne bo težko sprejeti, malo težje pa se ga dosledno držati.

Glede izobešanja zastav ob smrti delavca Železarne Ravne obstajajo variantni predlogi. Po prvem bi znotraj ograje postavili poseben drog, namenjen izključno izobešanju žalne zastave, drogov pred vhodi v železarno pa bi služili izključno izobešanju državne, republiške in partijske zastave. Ob tem je treba razmisliti tudi o primerih splošnega žalovanja in o načinu izobešanja zastav na pol droga.

Po drugi varianti, ki je sicer po mojem mnenju bolj sprejemljiva, bi žalna zastavo ali tri manjše zastavice izobešili pred halo ali v njej oziroma pred zgradbo tiste TOZD, kjer je bil delavec zaposlen. Ta varianta se nagiba k temu, da bi bilo žalovanje omejeno samo na del železarne. V tem primeru bi lahko samo za en del delovne organizacije izključili tudi emitiranje glasbe prek razglasne postaje.

Mogoče se čuje nehumano, vendar je vprašljivo, če mora vedno izkazano žalovati vsa delovna organizacija. Pri 4800 delavcih je to verjetno še možno in mogoče tudi sprejemljivo, pri morebitnem občutnejšem povečanju železarne pa bo postalo vprašljivo, sicer pa to vprašanje zaenkrat res še ni aktualno in je podano le v razmišljanje.

Janko Dežman

Ob smrtnih primerih je pogosto veliko nejevolje in razburjenih telefonskih klicev v zvezi z glasbo, ki jo med malico predvaja razglasna postaja. Zaenkrat je v navadi, da v takem primeru odajamo resno, klasično glasbo, morebiti tudi kaj drugega. Pravzaprav je absurdno razpravljati ob tem, katera glasba najbolj pristoji žalovanju. Če bi izhajali s stališča, ki je nekje še najbolj prisotno, da je to zgolj klasična glasba, bi se postavili v luč popolnih kulturnih analfabetov. Ta glasba je sicer tudi lahko žalna, lahko pa je najti ustrezne skladbe

tudi v drugih glasbenih žanrih, na primer nekatere otožne narodne zborovske pesmi, v nekaterih jazzovskih ali blues kompozicijah in mogoče še kje. Ne glede na to pa bomo morali najbrž hočeš nočeš ob smrtnem primeru emitirati tisto glasbo, za katero večina misli, da je žalostna, čeprav v resnici ni. Sicer pa še enkrat poudarjam, da je resnično žalostna le tista glasba, ki je ni.

Posebno vprašanje je tudi objava osmrtnic. Način objave ima na posameznike različne učinke in bi bilo treba tudi to vprašanje s pravili ustrezno urediti, da ne bi prihajalo do nesporazumov. Ko je govor o teh vprašanjih, se čisto sliši tudi kritika, da dajemo različen poudarek smrti »navadnega delavca oziroma kadar umre pomemben vodilni delavec. Ob tem slišimo tudi kritiko, da je zasledba godbe na pihala, ki igra ob pogrebu na Barbari, včasih zelo nepopolna. Koliko so te trditve točne, ne vem. Če so, je to seveda obsojanja vredno. Morajo pa biti argumentirane, sicer je to golo obrekovanje. Vsekakor bi moralo biti nekje točno zapisano, v kakšnem sestavu naj pihalna godba igra ob pogrebu in mogoče tudi kaj naj igra. Kot že rečeno, ne vem, če so trditve o različnih zasledbah godbe popolnoma resnične. Najbrž pa občasno prihaja iz čiste objektivnih vzrokov do situacij, ko so posamezni godbeniki odsotni iz popolnoma opravičljivih razlogov. Godba tako ni v popolni sestavi, kar pa se pripeti tudi na običajnem koncertu.

Malo drugače je z vprašanjem ceremoniala, kadar umre neka zasluzna in pomembna osebnost. Ne trdim, da takšne osebnosti v železarni so, ne trdim pa tudi, da niso. Na splošno pa velja, da pri smrti posamezne zaslužne osebnosti ne gre samo za nujno dolžno spoštovanje, ki ga moramo izkazati vsakemu občanu, temveč za poudarjanje, poveličevanje in čiščenje neke ideje, za katero se je pokojni boril ali za posebne zasluge, ki mu jih država priznava. Skratka, resnično je precej drobnih vprašanj, ki čisto posameznika zadenejo v živo ob siceršnji splošni neprizadetosti, ki ji bomo morali čimprej posvetiti vso pozornost in nakazano vprašanje v skupnem interesu zadovoljivo rešiti.

F. R.

La ROCHEFOUCAULDOVE MAKSIME

V strasteh je neka krivičnost in samopridnost, ki ju je nevarno ubogati; zato jim ne smemo zupati niti tedaj, ko se nam zdijo najbolj pametne.

V človeškem srcu se nenehno porajajo strasti; ko ena zamre, druga rodi.

Vsi imamo dovolj moči, da prenašamo tuje nesreče.

Niti v sonce niti v smrt ni mogoče gledati naravnost.

Sebičnost govori vse jezike in igra vse vloge, celo vlogo nesobčnosti.

Uporaba sredstev SIS občine Ravne v l. 1977

S to informacijo skušamo podati odgovor na vprašanja, ki so bila postavljena na več zborih, kako in v katere namene je trošila oziroma uporabljala zbrana sredstva posamezna samoupravna interesna skupnost v občini Ravne na Koroškem v letu 1977?

OBČINSKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST

Ta skupnost je v letu 1977 razpolagala z 42.535.890 din. Ta sredstva je rabila za izvajanje ENOTNEGA IN DOPOLNILNEGA PROGRAMA. Za izvajanje enotnega programa je bilo porabljenih 35.941.603 din. V okviru enotnega programa, ki je za vso Slovenijo enak, se financirajo osebni dohodki učiteljev, obvezni materialni izdatki, amortizacija, prispevek za prevoz učencev, mala šola, poslovnost stroški skupnosti, štipendije študentov — bodočih učiteljev in šolanje odraslih (dodatno izobraževanje učiteljev).

Za izvajanje dopolnilnega programa je bilo porabljenih 5.393.170 dinarjev. Iz teh sredstev se je financiralo: prispevek za malice učencev, dejavnost glasbene šole, dejavnost delavske univerze, podaljšano bivanje v šoli in več dnevni dejavnosti na osnovnih šolah, ki niso zajete v enotnem programu.

SKUPNOST OTROŠKEGA VARSTVA

Ta skupnost je v letu 1977 razpolagala s sredstvi v višini 8.519.915 din. Omenjena sredstva so bila lahko porabljena v višini dovoljenega srednjeročnega programa za izvajanje dejavnosti v letu 1977 v višini 8.133.747 din. V glavnem so se porabila za dejavnost v otroških vrtcih, za osebne dohodke vzgojiteljic, obvezno amortizacijo, anuitete, subvencije — dodatek upravičencem, ki plačujejo po lestvici nižji prispevek za oskrbne dneve, otroški dodatek upravičencem — kmečkim otrokom, prevozi predšolskih otrok in poslovni stroški skupnosti.

Pojasniti je treba, da skupnost otroškega varstva sofinancira — prispeva precejšnja sredstva kot prispevek razlike od ekonomske vrednosti in vsote, ki jo plačujejo starši za oskrbne dneve v vrtcih.

OBČINSKA SKUPNOST SOCIALNEGA SKRIBSTVA

Ta skupnost je v l. 1977 razpolagala s sredstvi v višini 7.700.799,80 din. Omenjena sredstva so bila porabljena za financiranje ENOTNEGA PROGRAMA in za financiranje občinskega programa.

Iz enotnega programa, ki je za vse občine v Sloveniji poenoten, se financirajo redne denarne pomoči (občanom, ki jim je to edini vir preživljanja), zdravstveno zavarovanje podpirancev in osebni dohodki strokovnih delavcev skupnosti ter strokovno delo skupnosti. V ta namen je skupnost porabila 2.262.155,00 din.

Za izvajanje občinskega programa je skupnost socialnega skrbstva porabila 4.821.068,90 din. Iz

teh sredstev so se financiralečasne in enkratne socialne pomoči, rejdine, sofinanciranje oskrbnega dne odraslih zavarovancev v socialnih domovih, sofinanciranje oskrbnega dneva težje prizadetih zavarovancev v socialnih domovih, pogrebni stroški socialnih podpirancev, pomoči za nego podpirancev na domu, sofinanciranje usposabljanja duševno motene mladine ter stroški poslovanja skupnosti.

SKUPNOST POKOJNINSKO INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Pri dejavnosti te skupnosti je treba opozoriti, da deluje kot enotna republiška skupnost, v regijah pa delujejo deli strokovne službe. Za območje občin ni na razpolago finančnih podatkov. Zato podajamo nekaj informacij o dejavnosti in finančnih sredstvih republiške skupnosti v letu 1977.

Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja se v letu 1977 niso spremenile oziroma povečale. Tudi samoupravne odločitve na tem področju so bile v glavnem usklajevanje pokojnin in drugih denarnih dajatev z ekonomskimi gibanji oziroma z rastjo življenjskih stroškov.

Skupnost je imela v letu 1977 skupaj 9.683.100 milijonov din dohodka in izdatkov 9.386.300 milijonov din. V izdatkih skupnosti predstavljajo 79,8% izdatki za pokojnine, samo 6,7% pa druge denarne dajatve, ki jih prejema upokojenci in invalidi (varstveni dodatki, invalidnine, dodatki za pomoč in postrežbo, nadomestila osebnih dohodkov itd.). 11,7% izdatkov pa znašajo prispevki (za zdravstveno varstvo upokojencev, otroški dodatki, za stanovanjsko izgradnjo za potrebe upokojencev itd.) 1,5% pa predstavljajo stroški poslovanja skupnosti.

OBČINSKA KULTURNA SKUPNOST

Ta skupnost je v letu 1977 razpolagala s 4.556.000 din. Ta sredstva so bila razporejena oziroma uporabljena za naslednje namene: za financiranje dejavnosti občinskih kulturnih ustanov (študijska knjižnica, splošno izobraževalne knjižnice, delavski muzej, likovni salon), za delo odborov za varstvo kulturne dediščine, varstvo spomenikov NOB in za Prežihovo bralno značko.

Za sofinanciranje dejavnosti medobčinskih kulturnih ustanov (Zavod za spomeniško varstvo Maribor, Pokrajinski arhiv Maribor in Muzej NOB Slovenj Gradec). Dalje za financiranje dejavnosti organizacije Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine Ravne, dejavnost prosvetnih društev, dejavnost občinske zveze za tehnično kulturo ter financiranje poslovnih stroškov skupnosti.

TELESNOKULTURNA SKUPNOST

Ta skupnost je v letu 1977 razpolagala s 5.066.406,25 din. Zbrana sredstva so se porabila za nasled-

Mešani pevski zbor KPD Prežihov Voranc Ravne

nje namene: množične akcije in manifestacije, ki se organizirajo in jih izvaja telesnokulturna skupnost, dejavnost šolskih športnih društev in športnih krožkov po šolah v občini in dejavnost telesnokulturnega minimuma (sofinanciranje dejavnosti planinskih društev, dejavnosti alpinističnih sekcij, TRIM; hoja, kros, smučanje, plavanje, kolesarjenje itd.), dejavnost telovadnih društev PARTIZAN, strelskih družin, taborišča, športnih društev v občini ter poslovanje skupnosti.

Program dejavnosti telesnokulturne aktivnosti je potekal tudi po TOZD, sindikalnih organizacijah in krajevnih skupnostih. Vsa razvejana dejavnost in uspehi na telesnokulturnem področju dokazujejo, da se je v letu 1977 množičnost zelo povečala. V občinskem športno rekreativnem sistemu je v letu 1977 sodelovalo že prek sto ekip. Množičnih akcij pa se je udeležilo prek 11.000 udeležencev. Lani je bilo ustanovljenih več športnih društev v manjših krajih občine.

To zelo skrajšano poročilo naj služi kot kratka informacija. Obširna poročila s prikazom o financiranju telesnokulturne dejavnosti v letu 1977 bo telesnokulturna skupnost objavila v naslednji številki glasila KOROŠKI ŠPORT.

OBČINSKA INTERESNA SKUPNOST ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO

Zaključni račun oziroma uporaba sredstev za leto 1977 je prikazana samo za regionalno zdravstveno skupnost Ravne na Koroškem. Do 31. decembra 1977 se je celotni finančni promet opravljal prek žiro računa regijske zdravstvene skupnosti. Tudi knjigovodstvo je bilo tako organizirano oziroma se je tako opravljal. Z novimi predpisi o knjigovodstvu se določa, da ima od 1. januarja 1978 vsaka občinska zdravstvena skupnost svoj osnovni žiro račun. Tako se bo od leta 1978 naprej opravljal promet prihodkov in izdatkov po občinskih zdravstvenih skupnostih.

Kljub temu pa je regionalna zdravstvena skupnost pripravila nekaj podatkov o dohodkih in izdatkih občinske zdravstvene skupnosti Ravne na Koroškem.

V poslovnem l. 1977 je ta skupnost imela prihodka 100.766.960,05 din. Po samoupravnem sporazumu o temeljnih planov pa je v letu 1977 smela uporabiti 97.595.492,20

din. Za presežena sredstva se mora združeno delo odločiti, za katere namene se bodo uporabila.

Sredstva, s katerimi je razpolagala občinska zdravstvena skupnost, so bila uporabljena v naslednje namene: ZDRAVSTVENO VARSTVO (splošno ambulantno in dispanzersko zdravljenje, specialistično zdravljenje, zdravila in injekcije, bolnišnično zdravljenje pacientov, zdraviliško zdravljenje, zobozdravstvene storitve, prevozi z rešilnimi avtomobili in drugi potni stroški, zdravljenje občanov v tujini, zdravstveno varstvo študentov itd.), DENARNA NADOMESTILA (nadomestilo OD za čas zadržanosti z dela), pogrebne, posmrtnine itd. in STROŠKI POSLOVANJA SKUPNOSTI.

V večini samoupravnih interesnih skupnosti v občini Ravne se je po dogovorjeni prispevni stopnji za leto 1977 zbralo več sredstev, kot so jih smele interesne skupnosti porabiti. Več sredstev se je zbralo zato, ker je bil višji porast osebnih dohodkov in s tem večji procent dotoka sredstev, kot je bilo planirano z družbeno oziroma občinsko resolucijo o prarastu družbenega proizvoda v občini Ravne v 1977. letu. Posamezna interesna skupnost pa je za leto 1977 imela na osnovi finančno ovrednotenega programa določena sredstva, ki jih sme v tekočem letu uporabiti za svojo dejavnost.

Vse interesne skupnosti so predložile obširna poročila o rezultatih dejavnosti in finančnem poslovanju v letu 1977. Zaradi obsežnega gradiva teh podatkov ni mogoče objaviti v Informativnem fužinarju. Na vpogled so v centru za razvoj samoupravljanja in informiranje.

Za objavo pripravil:
Franc Leskošek

IZREKI

Prava vsestranost ni v tem, da mnogo vemo, temveč da mnogo-kaj ljubimo.

Burckhardt

Sanjati se pravi spati z ilustracijami v tekstu.

d'Ors

Teorija je domneva z visoko izobrazbo.

Carter

Dejanje ni življenje, temveč li-vreje življenja.

Suarres

POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA LETA 1977 V OBČINI RAVNE

Za nami je dveletno obdobje, odkar v občini združujemo sredstva za pomoč našemu kmetijstvu. Smo prva občina v Sloveniji, ki je na takšen način pričela združevati denar za ta namen. Že leta 1976 so rezultati v priraji mleka, goveje živine in števila usmerjenih kmetij zgovoren dokaz, da so se namensko vložena sredstva bogato obrestovala. Čeprav kmetijstvo kot gospodarska panoga v občini ne predstavlja veliko, saj je delež družbenega proizvoda iz te proizvodnje samo nekaj odstotkov, pa je ohranitev in razvoj kmetijstva pomemben predvsem iz ekonomskega in socialnega razloga.

V letu 1977 so bili trije viri združevanja sredstev za pospeševanje kmetijstva. Sredstev iz gospodarstva v višini 0,003 % od celotnega prihodka smo planirali v višini 1.000.000 din. Dejansko so temeljne in delovne organizacije do konca leta nakazale 713.000 din, t. j. 71 %.

Nekatere organizacije združenega dela zaradi slabega gospodarskega položaja niso ustvarile dovolj čiste dohodka, da bi lahko poravnale to obveznost. Nekatere delovne oziroma temeljne organizacije pa iz nerazumljivih razlogov kljub ugodnim finančnim uspehom obveznosti do samoupravnega sporazuma niso izpolnile.

Sredstva odpravljenega družbenega investicijskega plana (državni kapital občine 40 %) smo planirali v višini 800.000 din. Dejansko pa smo do konca lanskega leta zbrali 511.200 din, t. j. 64 %. Ta vir sredstev bo vsako leto manjši, saj bo državni kapital do leta 1990 popolnoma ugasnil.

Skupščina kmetijske zemljiške skupnosti je v finančnem programu za leto 1977 zajela tudi pospeševanje in ureditev skupnih planinskih pašnikov, agromelioracije zamočvirjenih zemljišč in ublažitev posledic suše v letu 1976 ter regresiranje pesnih rezancev. Planirana sredstva v višini 150.000 din so bila v celoti realizirana.

Sredstva, zbrana iz državnega kapitala in gospodarstva, so uporabili po programu, ki ga je sprejela komisija za kmetijstvo pri izvršnem

svetu SO Ravne marca 1977. Program pospeševalnega dela in namensko uporabo združenih sredstev je pred tem temeljito obravnaval svet kooperantov pri kmetijski za drugi Trata Prevalje.

Viri sredstev: državni kapital, združena sredstva iz gospodarstva in kmetijstva zemljiške skupnosti. Skupaj planiranih 1.950.000 in realiziranih v 1977. letu 1.374.200 din ali 70 %. O uporabi sredstev obstaja precej obsežna tabela, iz katere je razvidno, da so zbrana sredstva ekonomično uporabljena.

Zbrana sredstva niso zadoščala za financiranje vseh nalog, ki so jih planirali.

V okviru pospeševalnega dela je strokovna služba izdelala 56 preusmeritvenih planov, 4 načrte za gradnjo govejih hlevov, 25 načrtov za adaptacije hlevov, 28 načrtov za silose, 20 projektov za gnojne jame in 6 načrtov za naprave za prevetovanje. Pospeševalci so strokovno vodili izgradnjo objektov in

sodelovali pri usmerjanju kmetij za tržno proizvodnjo. Iz zbranih sredstev so financirali delo treh pospeševalcev. Zbrana sredstva niso zadoščala za vse te akcije, zato so morali iskati druge vire financiranja.

V okviru izobraževanja so pozimi pripravili vrsto strokovnih predavanj za kmete kooperante, kmečke žene in mladino. Iz teh sredstev tudi študenti dva študenta na univerzi ter več na višjih in srednjih šolah.

Število kooperantov za prirajo se je v primerjavi z letom 1976 povečalo za 16 %, odkup mleka pa je večji za kar 30 %. Tudi odkupljena količina mleka po kravji je večja za 14 %. Število kmetov, ki pitajo govejo živino, je precej naraslo, število pitane govedi pa je večje za 8 %. Modernizacija in preusmeritev kmetij je presešla s srednjeročnim načrtom načrtovano rast. Uspehi se kažejo na vseh področjih tega sektorja v naši občini.

Denar, ki so ga delavci temeljnih in delovnih organizacij v naši občini združili lani za pospeševanje kmetijstva, se je bogato obrestoval. To je ponovni dokaz, da se zavedamo pomena razvoja kmetijstva, saj mu tako pomagamo k še hitrejšemu razmahu.

Za objavo priredil:
Franc Leskošek

KMET IN DELAVEC

Rodilo se nas je sedem, starša sta zelo cenila zemljo, čeprav je na naši domačiji strma. Otroci smo zgodaj zapustili šolske klopi in pomagali doma pri delu. Ostali smo brez poklica.

Vsi smo pridno delali, primanjkovalo pa je denarja, in začeli so odhajati. Kmetijo so namenili meni.

Počasi je pričela prihajati mehanizacija, za našo strmo kmetijo večidel neuporabna.

Bil sem zelo navezan na dom. Teško sem prestopil prag železarne. Priučil sem se za žarilca in sedaj opravljam ta poklic.

Moj delovni dan je dolg, prav tako ženin. Ne pozna 42-urnega tednika, najin tednik je tudi 100-urni. Ni prostih sobot in ne nedelj. Za dopust namesto v morju se skoplješ kar v znoju na travniku.

Rekli boste: »Zasluziš, zakaj pa ne živiš tako kot mi?« Res je, ali ne morem mimo žuljev svojih prednikov. Zob časa bi hitro naredil svoje. Ne smemo kloniti. Ravnine je premalo, celo vsako leto je je spričo gradenj manj za pridelovanje hrane.

Na srečo nisem sam ta trpin, ki tako ljubi zemljo, od katere smo živel v preteklosti, sedanjosti in upajmo, da bomo še v prihodnosti.

Delavec v družbenem stanovanju plača najemnino, popravilo ga več ne skrbi. Kmet ali polkmet vsak dinar vložil v popravilo, obnovo ali stroj. Čeravno tudi ni njegovo, prej ali slej bo vse pustil, edino njegovo zadovoljstvo bo, če bi vedel, da bo to njegovo delo kdo naprej vodil in opravljal.

Sem prizadet, ko slišim besedo »polkmet« ali »ne kmet«. Tudi v tovarni slišim katero na račun nas polkmetov, mislim pa, da vsi, ki delamo na dva kraja, le več prispevamo družbi. Obsojam pa tiste, ki imajo

zadosti zemlje in pogoje za uspešno kmetovanje, da se zaposlijo.

Ne vem, zakaj pol kmet, saj morda so med nami taki, ki imajo zemljo na pol obdelano, se pa to dogaja tudi na čistih kmetijah, tudi na družbenih. Srce me zaboli, ko grem mimo nekdanj mogočne, sedaj razpadajoče kmetije in z grmovjem zaraslih travnikov.

Veliko govorimo o kulturi, na podeželju pa smo v stoletjih pridobljeno v kratkem času skoraj izgubili. Ni več nekdanjih kmečkih veselice ne družabnih večerov. Stare, lepe narodne pesmi gredo v pozabo, že skoro sosed sosedu nima več časa spremiti na njegovi zadnji poti.

Skoraj vsi izhajamo iz kmetijstva. Še pred kakimi 50 leti je bilo zelo malo nekmečkega prebivalstva. Odkod izhaja beseda »kmet« ali »pavr«, ne vem, vem le to, da je še pred kratkim, morda še danes bil izraz za manj umsko sposobnega, zganega in slabo oblečenega človeka.

Ta človek pa danes opravlja veliko poklicev, od šoferskega, strojnega, gozdnega, pa do veterinarskega. Lahko trdim, da ta nerodni in zgarani kmet po praksi prekaša marsikaterega tehnika v združenem delu.

Kljub temu je na kmetih lepo. Srečen si, ko uspešno opraviš delo, še tako dolg dan je vedno prekratek. Ni potrebno opozoriti, do kdaj se dela. Še tako utrujenemu volje do dela nikdar ne zmanjka.

Po vsakem končanem delu je kmet srečen, če je bilo uspešno in pravi čas opravljeno, ne glede na to, da je to delo, preračunano v dohodek, nerentabilno.

Peter Čas

MARA PLEVNIK

Danes se poslavljamo od dolgoletne sodelavke. Med prvimi je bila, ki je stopila v vrste delovnih ljudi našega kolektiva. Med tovarniškimi zidovi starega kemičnega laboratorija je pustila svojo mladost in zdravje. Uspehi železarne so tudi njen delež in blaginja, ki je zrastle iz dela našega kolektiva, je tudi njeno življenjsko delo. Njena življenjska pot je bila s trnjem posuta, pa vendar ni tožila, temveč je voljno prenašala težo življenja in kot skrbna mati vzgojila svojo družino v dobre državljanke. Ni lahko oceniti poti

človeškega življenja, ker jih so dimo po svoje in gledamo s svojimi očmi, kot drugi sodijo naše poti. Eno pot pa moremo skupaj oceniti, to je pot, ki vodi v človeško družbo in je skupna nam vsem. Na tej poti je bila pokojna Mara zgledna slovenska žena, mati in sodelavka. Ni ji bilo usojeno, da gleda žetev svoje setve v otrokih, ki bodo nekoč z vso odgovornostjo stopili na pot in služili ciljem družbe, tako kot jih je vzgojila mati in jim je narekoval oče. To edino človeško plačilo za nesebičen trud ni sojeno vsakomur, tudi njej ni bilo. Družba, ki jo je poznala, pa bo znala ceniti njeno prizadevanja in njeno tiho, toda veliko žrtev, ki jo je prispevala še v tisti dobi, ko je domovina najbolj potrebovala voljnih in nesebičnih ljudi.

Take se je bomo spominjali vsi, ki smo jo poznali, njeni sodelavci in ves kolektiv železarne.

Naj v miru počiva v svoji rodni zemlji!

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem sindikatu Železarne Ravne za denarno pomoč v času mojega zdravljenja v Topolšici. Vsem skupaj želim še veliko delovnih uspehov in še enkrat iskrena hvala!

Helena Petrič

Ko drevo oživi

REKREACIJA IN ŠPORT

V TOZD stroji in deli sta se v nogometu pomerili obdelovalnica in montaža. Boljši so bili delavci obdelovalnice, ki so prepričljivo zmagali s 7:0.

V TOZD industrijski noži so se v nogometu pomerili brusilci in rezkalci. Tekma se je končala z zmago rezkalcev z rezultatom 4:1. Za zmagovalca je bil dvakrat uspešen Kolar, po en zadetek pa sta dosegla Mlačnik in Logar. Častni zadetek za brusilce je dosegel Bošnik.

KEGLJANJE

V TOZD elektrotehničnih storitev so organizirali prvenstvo posameznikov v kegljanju v treh kategorijah. Pri ženskah je zmagala Zdenka Struc pred Bibo Čebulj, v moški konkurenci do 35 let je osvojil prvo mesto Franc Kočivnik 219, drugi je bil Marjan Šuler 205 in tretji Hinko Polajncr 188 kegljev. Pri starejših moških je zmagal Ivan Vocovnik 172, za njima sta se uvrstila Rudi Košuta 168 in Gusti Vauče s 164 keglji.

V prvem delu prvenstva železarne za posameznike je nastopilo nad 100 delavcev v disciplini 50 lučajev mešano. Normo za drugo kolo je doseglo kar 28 posameznikov, ki so podrli 195 ali več kegljev. Najboljši so bili: Jože Lojen, kalilnica, 232, Franc Medvoz, pnevmatični stroji, 221, Bernard Rebernik, TRO, 220, Milan Kolar, pnevmatični stroji, in Alojz Korber, priprava proizvodnje, po 219 in Peter Setina, komerciala, 215 kegljev.

NAMIZNI TENIS

V Zagrebu je bilo prvenstvo delovnih kolektivov iz vseh naših republik in pokrajin. V ekipni konkurenci pri ženskah je zmagala Zelezarna Ravne, ki sta jo predstavljali Erika Lesnik in Zvonka Struc. Naši tekmovalci sta v finalnem srečanju premagali Industrogradnjo kar s 3:0. Naša moška ekipa je v postavi Bauče, Pandev in Maklin osvojila prvo mesto v svoji skupini z zmagami nad Jedinstvom, Mediko in Janikom Gredljem in se tako uvrstila med 16 najboljših ekip. Med posamezniki si v konkurenci 150 članov deli Andrej Pandev šestnajsto mesto. V konkurenci posameznic je zmagala bivša državna reprezentantka Ječmenica, drugo mesto pa je osvojila naša tekmovalka Erika Lesnik.

Tudi pričetek spomladanskega dela prvenstva Slovenije v ligaškem tekmovalstvu je bil uspešen za naša dekleta. Na gostovanju v Ptujju je Fužinar zmagal s 6:3, v Murski Soboti pa s 6:0.

V Hrastniku je bilo prvenstvo osnovnih šol, na katerem je nastopilo več kot 40 ekip. Pri dekletih so zmagale domačinke, drugo mesto pa je osvojila ravska osnovna šola v postavi: Logar in Trbižan.

SMUČANJE

Na Zelenici so tekmovali člani vrhunskega razreda v veleslalomu. Zmagal je Bojan Križaj, naš tekmovalac Andrej Höcl pa se je uvrstil na deseto mesto.

Na Ribniški koči pa je bilo podobno tekmovalstvo v slalomu. Najboljši je bil reprezentant Jaunik. Roman Höcl je bil četrti, Andrej Stefanovič pa peti.

PLAVANJE

V Ptujju je bilo državno prvenstvo za starejše pionirje. Ekipa Fužinarja je bila tokrat številčno slabo zastopana in je v ekipni konkurenci osvojila osmo mesto. Med posamezniki se je izkazal Miran Kos, ki je postal dvakratni državni prvak: zmagal je na 100 in 200 m hrbtno, v disciplini 400 m mešano pa je osvojil tretje mesto.

V Vodich pri Šibeniku je bil četverboj plavalcev Jugoslavije, Francije, Švice in Belgije. Zmagali so naši plavalci pred Francozi. V pionirski konkurenci se je izkazal naš plavalec Miran Kos, ki je osvojil tri druga mesta, s tem da je v disciplini 200 m hrbtno popravil državni rekord pri starejših pionirjih. Drugi je bil še na 200 m mešano in 100 m hrbtno.

NOGOMET

Koroški klubi se pripravljajo za prvenstvena srečanja. Fužinar še ni dobro pripravljen, doma je izgubil z Ojstrico z 2:1, v Črni pa proti Peci kar s 4:1.

V tekmovalstvu za jugoslovanski pokal so bili v koroški regiji doseženi naslednji rezultati: Krotan—Radlje 5:0, Ojstrica—Leše 5:1, Holmec—Črna 3:1, Fužinar—Akumulator 5:2. Najbolj vroče je bilo na Ravnah, kjer se je tekma končala z neodločenim rezultatom 2:2. Šele v podaljšku 2 krat 15 minut je uspelo Fužinarju zmagati.

ODBOJKA

Odbojarski klub Franja Malgaja z Dobrij je organiziral turnir v počastitev 8. kongresa ZK Slovenije. Prvo mesto je osvojila ekipa Gimnazije, druge so bile Dobrije, tretji pa mladinski aktiv Reka.

Prvenstvo v vseh ligah je v zaključni fazi. V drugi zvezni ligi je Fužinar z dvema zaporednima zmagama proti renomiranim ekipam dokazal, da zna odlično igrati in da bi si zaslužil višjo uvrstitev, če bi bili igralci vedno tako resni in predvsem borbeni. Najprej so naši fantje doma premagali Maribor s 3:1, nato pa so v Karlovcu zaslužno premagali domačine s 3:2. Zmaga Fužinarja je prva zmaga slovenskih klubov z gostovanjem v tem kraju.

Mežica si je z zmago nad Enotnostjo tudi teoretično zagotovila obstanek v zvezni ligi. V Mariboru pa je Mežica igrala slabo in izgubila s 3:0.

Članice Fužinarja zmagujejo naprej, čeprav so izredno pomladile svoje vrste. Na Jesenicah so zmagale s 3:0, doma pa premagale najbolje uvrščeno ekipo Hrvatske Marčano iz Pulja s 3:1.

V moški ekipi sta Žerjav in Mislinja dosegla polovičen uspeh. Željav je klonil v gosteh proti Šempetru s 3:1, doma pa premagal Novo mesto s 3:2. Mislinjčani so tesno s 3:2 izgubili v Celju proti Ingradu, doma pa premagali Branik s 3:1.

V ženski republiški ligi je Mislinja premagala Koper s 3:0 in Glin s 3:0. Mežičanke so doma izgubile proti Gorju, v gosteh pa v Celju premagale Golovec s 3:1.

ROKOMET

Mladinci so odigrali srečanja prvih dveh kol spomladanskega dela v vzhodni republiški ligi. Prvo srečanje je Fužinar dobil v Veliki Nedelji s 26:19, drugo pa doma proti Mariboru s 24:10. Na lestvici vodi Celje, Fužinar pa je v konkurenci devetih ekip na drugem mestu. Za naše mladince sta dosegla največ zadetkov Hrastnik 19 in Mrdavšič 18.

ATLETIKA

V Novi Gorici je bil otvoritveni miting v letošnji sezoni. Ugodno uvrstitev je dosegla Šobrova, ki je na 1500 m osvojila drugo mesto, Andreja Barl je bila deveta.

S spominskega pohoda

Mladinka Darinka Skuk je na 400 m osvojila četrto mesto. Mladinec Mitja Kadiš je pri skoku v daljino zasedel šele deveto mesto, pa čeprav je dosegel lepo daljavo: 6 m in 86 cm.

TEKMOVANJE INVALIDOV

V Žalcu je bilo ob mednarodnem dnevu invalidov tekmovalstvo v borbenih partijah v kegljanju. Nastopilo je petnajst ekip. Prvo mesto je osvojila ekipa občine Ravne, ki je podrli 806 kegljev, drugi je bil Žalec 793, tretji pa Slovenj Gradec 740. Za našo ekipo so nastopili Trefalt, Setina, Hrovatič, Prinčič, Ozmec, Rebernik in Švab.

ALPINISTIČNE NOVICE

1. aprila sta Rok Kolar in Marko Pogorelnik preplezala Virensovo smer v Koglu, naslednji dan pa še Župančičevo, tudi v Koglu.

1. aprila je Branko Verbole preplezal Nemško smer v Ojstrici, Franc Pušnik in Stanko Mihev pa sta 2. aprila preplezala prvenstveno smer v južni steni Kordeževe glave — imenovano Vigredna.

S. F.

ŠAH

Na hitropoteznem turnirju za pokal »Fužinar 78«, odigranem

30. marca 1978, se je med 22 udeleženci najbolje odrezal Franc Kolar, ki je samo z enim porazom in tremi remiji osvojil 18,5 točke, in s tem 1. mesto. Drugi je bil Jože Jesenek s 16 točkami, tretji Franc Rotovnik 15,5 itn. Tokrat je bila udeležba nad pričakovanjem, tako da je turnir trajal več kot 4 ure.

Po treh turnirjih je v vodstvu Jože Jesenek s 55 točkami, drugi je Andrej Erjavc 39, sledijo: Niko Ristič 36, Franc Kolar 33, Franc Rotovnik 26, Franc Jesenek 25, mladinec Marko Vrečič 16, Andrej Motnik in Mirko Hrovatič po 14, mladinec Boris Grzina 11 itn. Vseh udeležencev je po točkah uvrščeni 15, zadnja dva pa imata po 1 točko.

Koroškega moštvenega prvenstva se udeležujejo ekipe ŠK Slovenj Gradec, ŠK Črna, ŠK Radlje, ŠK Rudar, KOŠK Dravograd in ŠK Fužinar. Ekipa sestavlja 6 članov, 2 članici in 2 mladince. Prvak ima pravico udeležbe na kvalifikacijah za vstop v republiško ligo. V prvem kolu je Fužinar premagal Rudarja iz Mežice s 6,5:3,5, v drugem Črno z 9:1.

V Mežici se je 2. aprila zbralo 6 ekip na brzopoteznem turnirju v počastitev krajevnega praznika. Fužinar je bil oslabljen zaradi istočasne udeležbe na prvenstvu slovenskih mest. Vrstni red: 1. Rudar I., 2. Rudar II., 3. Fužinar.

Fužinar se je s člansko in mladinsko ekipo udeležil prvenstva slovenskih mest v hitropoteznem šahu, ki je bilo v Novem mestu 2. aprila. Med 46 ekipami so naši člani Ristič, Kolar, Erjavc, Rotovnik, Uršič in Hrovatič zasedli 23. mesto, mladinci Vrečič, Grzina, Peruš in Franc pa med 19 ekipami 12. mesto.

Viktor Pesjak

NOVA PRIZNANA SODNIKA NA RAVNAH

Namiznoteniški šport na Ravnah je dobil novo priznanje. Poleg Ludvika Baučeta, ki uspešno opravlja funkcijo mednarodnega sodnika, smo dobili še drugega mednarodnega sodnika tov. **Andreja Pandeva**. Kot dolgoletni aktivni igralec in odbornik NTK Fužinar se bo v bodoče posvetil tudi sojenju in rekreativnemu igranju.

Tudi odbojkarji so dobili tretjega zveznega sodnika **Janeza Dokla**, ki bo skupno z že priznanima sodnikoma Štefanom Filipančičem

in Dominikom Kosom delil pravičo na odbojgarskih terenih naše države.

Obema sodnikoma iskreno čestitamo in jima želimo uspešno in pravično sojenje.

ZLATI JUBILEJ NAMIZNOTE-NIŠKE ZVEZE JUGOSLAVIJE

Ob 50-letnici igranja namiznega tenisa v Jugoslaviji je bila v Zagrebu slavnostna seja skupščine NTZ Jugoslavije, na kateri so podelili 641 značk zveze kot priznanje zaslužnim igralcem, tre-

nerjem, sodnikom in odbornikom iz vse Jugoslavije.

Na Koroškem so to priznanje dobili naslednji Ravenčani: Oto Leš, Jože Šater, Robert Jamšek, Erika Kraiger-Lesnik, Ivanka Petrač-Mesec in Jožica Vauče-Ačko.

Našim nagrajencem čestitamo z željo, da bi bili še vrsto let ob pomoči ostalih prizadevnih namiznoteniških delavcev ustvarjalni ob kvalitetnem in množičnem razvoju namiznega tenisa na Koroškem.

S KNJIŽNE POLICE

Cene Kranjc, S poti do zmage, spomini. DZS Lj., 86 str., 45 din.

V drobnem pripovednem tekstu se je avtor prepustil memoarskemu beleženju minulih dogodkov. Pred bralcem se vrstijo znani zgodovinski dogodki in znane osebnosti našega osvobodilnega boja, vendar opisani s tolikerkimi majhnimi pripetljaji, ki jih ne bo zapisala nobena zgodovinska knjiga, so pa po svoji človeški vrednosti privlačni za branje.

Alenka Goljevšček, Čudozgode, tri pravljice, MK Lj., 152 str., 98 din.

Vse tri zgodbe so polne nenavadnih domislic in duhovitih besednih iger. Junaki so otroci in vile, med vsemi pa so stikane trdne vezi in postavljeni številni mostovi, kakor je svet sanj in iluzij vselej tesno povezan z realnim, vsakdanjim življenjem.

Andrej Capuder, Mali cvet, roman. SM Lj., 190 str., 90 din.

Andrej Capuder sodi v mlajši rod slovenskih pisateljev. Njegov roman je ubran na glasbeno temo in je po fabulativni strani pripoved o ljubezni mladostnika, ki je sanjač in samovšečen. Seveda je stvarnost drugačna, trda in kruta. Knjiga je zanimiva tudi po problemski vsebini, čeprav je ta bolj nakazana kot izpeljana v neko zaključno obliko.

Oton Zupančič, Mlada pota, pesniška zbirka. DZS Lj., 204 str., 150 din.

Razcvet

Ob 100-letnici pesnikovega rojstva podaja založba bralcem pesnikovo knjigo, ki je v natisu pred petdesetimi leti njihovi predniki niso dobili v roke, čeprav je bila že natisnjena. Obnovljena izdaja ni vabljava le zaradi kulturnozgodovinskih okoliščin izpred petdesetih let, temveč tudi zaradi Zupančičeve lirike, ki je danes prav tako neposredna in izrazno bleščača kot nekoč.

Drago Jančar, Galjot, roman, PZ MS, 353 str.

Notranja vsebina tega romana je zdaj že znana avtorjeva vizija kaosa v človeku in svetu. Je zajetna, vznemirljiva, dinamična pripoved, polna svojevrstne poezije in živega sodobnega podteksta. Literature vaje človek bo besedilo prebral na mah in bo imel občutek, da bi v slovenski književnosti nekaj pomembnega manjkalo, če te knjige ne bi bilo, pravi M. Kramberger v spremni besedi.

PREVODI

Alejo Carpentier, Eksplozija v katedrali, roman. PZ MS, 461 str., 190 din.

Carpentier sodi danes med najbolj znane pisatelje Latinske Amerike. Preveden je bil v številne jezike. Svetovna kritika ga spremlja s pozornostjo.

Osrednja osebnost romana je zgodovinski junak, ki je prinesel ideje francoske revolucije tudi v svet Karibskega otočja. Vendar roman ni zgodovinski, pač pa pisatelj sega v življenje sodobnega človeka skozi zgodovinska dogajanja.

Willi Heinrich, Druga božja garnitura, roman. ZO Mb., 417 str.

S tem delom je pisatelj zarezal v eno bolečih ran našega časa — v rasno vprašanje. Roman je tudi danes, ko prihajajo iz Rodezije vznemirljiva poročila in je svet še prepoln rasnega razlikovanja, zelo živ in aktualen. Pisatelj se oglašja kot vest našega časa, njegovo delo pa je opozorilo in odločno svarilo.

Henri Bergson, Esej o smehu, znanstveno delo, SM Lj., 264 str., 130 din.

Francoski filozof Bergson je bolj kot kateri mislec sodobnega sveta združil vrsto disciplin, filozofijo s psihologijo in z literaturo, upošteva hkrati biološke in fiziološke vrednosti. V vrsti njegovih del je dosegel posebno popularnost »Esej o smehu«. V tem

duhovitem in iskrivem eseju je razložil smeh kot svojevrstno obrambo družbe nasproti vsakemu individualnemu pojavu, ki bi tako razbil njeno enovitost.

Hans Habe, Palazzo, roman. ZO Mb., 382 str., 200 din.

Kot da bi se lani umrli pisatelj hotel v svojem zadnjem romanu povzpeti v nove razsežnosti in ustvariti nekaj dokaj drugačnega, kot smo bili dotlej pri njem vajeni. Roman je poln svojevrstne elegancije, tihe ironije, bridkosti spriči nesmislov in izkoriščevalskega grabeža sodobnega sveta. Habe je zasnoval roman tudi kot široko obtožbo proti onesnaževanju okolja, proti tistim, ki jim je malo mar, kaj bo s človeštvom in z umetnostnimi zakladi.

Peter Scherber, Slovar Prešernovega pesniškega jezika. ZO Mb., 403 str., 400 din.

Slovar predstavlja svojevrstno raziskavo: njen namen je dati raziskovalcu, študirajočemu in bolj ambicioznemu bralcu v roke pripomoček, s katerim se lahko dokoplje do notranjosti dela in s katerim bi bralec dobil kar največ informacij o Prešernovem jeziku. Avtor je sestavil slovar s pomočjo računalnika.

(Po knjigi 77
in Knjižnem trgu v Delu)

Kako so bile ocenjene naše lanskoletne izdaje

— Nenad Nenadović — zelo uspešna znamka.

— Žinzifov: popolnoma zgrešena tako glede grafične obdelave kot tudi glede barv.

— Flora 1977: lahko ji zamerimo, da je prinesla cvetje iz Azije, Afrike in Amerike, a nobenega našega in ker je tiskana v ofset tehniki v inozemstvu.

— Hrvatski glasbeni zavod je uspel v vsakem primeru.

— Kraigher je glede na izvedbo in barve slaba znamka.

— Evropa cept 77: slab Mali format nikakor ne ustreza reprodukcijam (enako kot Evropa 75). Morje zlate barve onemogoča branje, poleg tega je zgrešena tudi izbira, saj je lanskoletna skupna tema »evropskih« znamk bila risba znamenitih predelov, ne pa reprodukcije umetniških del. Tudi splošni videz znamke ne zadovoljuje, saj rabimo lupo, da jo lahko precenimo.

— Maršal Tito: je sprejemljiv, čeravno tudi tu kviri videz zlata barva.

— Zaščita človekova okolja je popolnoma zgrešena zaradi nerazumljivo visokih nominal, ki so preprečile, da bi se ta znamka množično uporabljala na naših poštah in s tem dosegla svoj pravi cilj. Poleg tega je slika poprečna. Ne navdušuje niti izdelava, čeravno so jo tiskali mojstri iz VEB Wertpapier Druckerei iz Leipziga.

— Kočić je poprečna znamka. Če ocenjujemo letošnje izdaje li-

Vaba za čebelico

kov naših prednikov, razen Nenadovića, nobena ne ustreza spoštovanju, ki smo ga jim dolžni, a zbiralcem ne ustreza dejstvo, da je vsaka znamka drugačnega formata.

— KEBS I in II je v lanskem letu najuspešnejša serija pri nas, lahko bi celo rekli — v zadnjih nekaj letih.

— Narodna glasbila so precej osvežila naše izdaje. Zameriti jim je edino visoko naklado.

— Avtoportreti: niti daleč ni prikazano najboljšo, kar bi lahko bilo oziroma kar imamo. Tudi tu so nominale, ki ne ustrezajo postnim tarifam.

f. u.

IZREKI

»Hinaščina« se grdo sliši, zato ji pravimo »takt«.

Spitteler

Takt je to, da vemo, kako daleč smemo iti — predaleč.

Cocteau

Dan je miniatura večnosti

Emerson

Sistem je prostor za vse in vse na svojem prostoru.

Smiles

Strategija je ekonomija sil.

Clausewitz

Študentje so termometer družbe.

Moravia

Noj je edina žival, ki ima prizan smisel za politiko.

Danines

Ure so drobiž življenja.

Lackberger

Otrok je otok radovednosti, obdan z morjem vprašajev.

Time

Kleptomani: bogat tat.

Bierce

Fotografije za to številko so prispevali: F. Rotar, V. Povsod, propagandna služba in služba za informiranje.